
3 1761 04433 6527

ROZPRAVY
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

TŘÍDA III. ČÍSLO 24.

HLÁSKOSLOVÍ NÁŘEČÍ JIHOČESKÝCH.

III. ČÁST:

O ZMĚNÁCH SLABIČNÝCH A O KVANTITĚ.

PODÁVÁ

VAVŘINEC JOSEF DUŠEK.

PŘEDLOŽENO DNE 12. BŘEZNA 1906.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1908.

PUBLIKACE
III. TŘÍDY ČESKÉ AKADEMIE POSUD VYDANÉ

ROZPRAVY.

ROČNÍK I.

Čís. 1. Dr. *Jan Kvíčala.* Nové kritické a exegetické příspěvky k Vergiliově Aeneidě. . . . . Cena 3 K — h.

» 2. *Adolf Patera.* Jana Amosa Komenského korrespondence. Cena 3 » 60 »

» 3. *J. Truhlář.* Počátky humanismu v Čechách. . . . Cena — » 80 »

» 4. *Robert Novák,* Grammatická, lexikální a kritická pozorování u Velleja Paterkula. . . . . Cena 1 » 80 »

» 5. Dr. *Jiří Polívka.* Kronika o Bruncvíkovi v ruské literatuře. Cena 2 » 80 »

ROČNÍK II.

» 1. Dr. *V. Mourek.* Syntaxis složených vět v gotštině. Cena 6 » 40 »

ROČNÍK III.

» 1. Dr. *Jan Kvíčala.* Bádání v oboru skladby jazykův indoevropských. Část I. . . . . Cena 4 » 80 »

» 2. *Robert Novák.* Mluvnicko-kritická studia k Liviovi. Cena 4 » — »

» 3. *Vavřinec Josef Dušek.* Hláskosloví nářečí jihočeských. I. Část: Consonantismus. . . . . Cena 1 » — »

» 4. *Josef Truhlář.* Humanismus a humanisté v Čechách za krále Vladislava II. . . . . Cena 3 » 20 »

ROČNÍK IV.

» 1. *Ferdinand Menčík.* Příspěvky k dějinám českého divadla. Cena 2 » 60 »

ROČNÍK V.

1. Dr. *Jan Kvíčala.* Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám I. Faidros, Gorgias. . . . . . Cena 7 » — »

ROČNÍK VI.

» 1. *Josef Zahradník.* O skladbě veršů v Iliadě a Odyssei. Cena 2 » 80 »

» 2. *Vavřinec Josef Dušek.* Hláskosloví nářečí jihočeských. II. Část: Vokalismus. . . . . Cena 1 » —

» 3. Dr. *Jan Kvíčala.* Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám. II. Protagoras. Symposion. . . Cena 6 » 40 »

» 4. *Ignác Hošek.* O poměru jazyka písní národních k místnímu nářečí. Cena — » 40 »

ROČNÍK VII.

» 1. *Jan Loriš.* Rozbor podřečí Hornoostravského ve Slezsku Cena 1 » 50 »

ROČNÍK VIII.

» 1. *Ignác Hošek.* Nářečí českomoravské. Díl I. Podřečí polenské. Cena 2 » 60 »

ROČNÍK IX.

» 1. *Vavř. Jos. Dušek.* Kmenosloví nářečí jihočeských Cena 1 » 50 »

» 20. *Dr. Václav Vondrák.* Studie z oboru církevněslovanského písemnictví . . . . Cena 3 » 20 »

» 21. *Ignác Hošek.* Nářečí českomoravské. Díl druhý Podřečí polnické. I. 1. Mluvnický nástin . . . . Cena 2 » 70 »

» 22. *Ignác Hošek.* Nářečí českomoravské. Díl druhý: Podřečí polnické. II. 2. Ukázky podřečí . . . . Cena 2 » 70 »

» 23. *Jan Máchal.* Staročeské skladby dramatické původu liturgického . . . . Cena 4 » — »

ROZPRAVY
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

TŘÍDA III. ČÍSLO 24.

HLÁSKOSLOVÍ NÁŘEČÍ JIHOČESKÝCH.

III. ČÁST:

O ZMĚNÁCH SLABIČNÝCH A O KVANTITĚ.

PODÁVÁ

VAVŘINEC JOSEF DUŠEK.

PŘEDLOŽENO DNE 12. BŘEZNA 1906.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1908.

Tiskem Aloisa Wiesnera v Praze, knihtiskaře České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.

I. Přesmykování.

Jest zajímavo, jak nevyškolený člověk nově slyšené slovo mění v témž okamžiku, má-li je opakovati, a napomeneme-li ho, že je vyslovuje špatně, diví se zcela vážně a tvrdí, že to říká zrovna tak, jak slyší. Jeť tu zřejmo, jak sluch a mluvidla vzájemně se oklamávají, a že jsou v řeči zrovna takové klamy možny, jako jsou optické klamy při zraku.

§ 1. Přesmykují se souhlásky,

1. *l* a *r* v cizích slovech, na př.: *korela* m. cholera (N. Kdyně, Horažď., Krasel.); *chorela* (Soused.); dělal *kavaríla*, ital. cavaliere (Soběsl.); *ralva*, lat. larva (Polyň, Jinín); *Tylory* něm. Tirol (Chrást, Komář.); má na hubě *frol* m. flor (Horažď.); vo-tech *cerelu*, fr. céleri (Přešt.,Kazňov, Koryt., Roušín, Horažď.); *Krála* m. Klára (Chrást); *Kalorína* meno měla m. Karolína (Hartman.); *kurel*, něm. Koller = janek; *ferčal* něm. Feldscher; *Roulenc*, něm. Lorenz (Svojn.); *palisor*, fr. parasol dto. Srovn. Hlásk. 1., § 27.

2. *l* a *r* v domácích slovech, na př.: *Kradlubák* m. Kladrubák (Holkov.).

3. *l* se přesmykuje, na př.: *mlha* vedle: mhla, hmla, stsl. mьgla; *žlíce* m. lžíce, stsl. lъžica (Přešt.); jedna je *biblá* t. blbá (Postřek.); ten měl ňákou *tulmací*, srovn. stč. tumlovačka, něm. Tummel (Pocin.); srv. č. 1., str. 48.

4. *r* (*ř*) se přesmykuje, na př.: *kápra* m. krápa t. krůpěj, srovn. rus. каправый; potí se, až na ňom *kápry* stóji (Jinín, Svojn., Komář.); *harvan* m. havran (Roušín); koupil u uzenáře *pečbuřta*, něm. Presswurst (Křečov); to je tu *řhmotu* pro nic za nic, koř. grem- (Hvozd); *řkpytí* se vězdy, kor. trep- (Křečov); srovn. č. I., str. 48.

5. *l* a *r* přesmykují se s *n*, na př.: *klofníky* m. knoflíky (Horažď., Pís., V. Týn, Svojn., Chrást, Koryt., Komář.); v *antalku* to měli t. altánku (V. Týn); *šrondlik*, něm. Schnorrlein, při čemž do skupiny *nl* vsuto *d* (Polyň); *rongličky* m. rolničky, při čemž do skupiny *nl* vsuto *g* (Svojn., H. Bělá, Hvozd); *klednik* je černej — obyčejněji knedlik (Řep.); srvn. č. I., str. 48.

6. *l* a *r* přesmykují se s jinou souhláskou, na př.: kočka má *parouzy* m. pazoury (Koryt., Kažňov); *lojman* i jolman, lat. ulmus (Křečov); *imal* m. *ilam — jilm (Budět.); budou přestavovat *champulu* (V. Týn); cé do champuly bez polích m. chalupy. při čemž vsuto *m* (Štěkeň); *karamádka*; já s tebou *nekaramádim* (V. Týn, Komář.) a j.

7. *n* se přesmykuje s retnicí, na př.: dvéře k *pinvici* m. pivnici t. sklepu, srovn. Geb. H. Mluvn. I., str. 545 (Sulisl.).

8. přesmykuje se retnice s jinou souhláskou, na př.: *koprvadlo* m. pokryvadlo (Třebče); *koprvátko* (Roušín, Komář.); *zubikanti* m. muzikanti, při čemž *b* zaměněno *m* (Svojn., Hvozd); *šmíce* tak na člověka nejdou m. mšice, *mъšice (Postřek., N. Kdyně); *žmučky* m. mžutky, mžitky, srovn. stsl. mьžati (Dřešín.); srovn. č. I., str. 49.

9. přesmykuje se sykavka, na př.: s tou *prosecí* (Víteň, Domažl.); m. procesí mylným spojením s p r o s i t i (Geb. H. Mluvn. I., str. 549); bolí mně *škrtán* (Horažď. a j.) m. křtán, kde z *ř* přesmykla se sykavka řadou: *kř*tán-krstán-krštán-škrtán; *šišnár* t. sršeň stsl., srъšenь, řadou: širšán-šinšár-šišnár (H. Bělá).

10. přesmykuje se hrdelnice, na př.: *rotyka* m. rokyta srovn. orkyta (Mikl. E. Wört. 226.); *Dahyněl* m. Danihel (Jinín); *zahřejtej*, koničku vraný m. zajřehtej t. zařehtej (Křešťov.); *hřejtat* (Svojn., Doudl.).

P o z n á m k a. *Povrazami* svázal (Vranov); dlúhej *povraz* (Sulisl.) není přesmyčka, nýbrž původní skupina, stsl. verz-: povrazъ (Mikl. E. Wört. 386.); — *břítov* (Sulisl., Koryt., Kažňov a j.) je původní z něm. Friedhof. — *štík* m. škytl = tak sem im ráno krk a *štík* (Krasel.), mám *štikavku*, *štikačku* (Křečov, Přešt., Kažňov); srovn. Mikl. E. Wört. 300, Geb. H. Mluvn. I., str. 550. — přinesli *mejlí* a dělali lep na ptáky (Křečov, Kažňov) naproti *jmelí* nepřesmykuje, nýbrž rozšiřuje *é* v *ej*; *hourabeční* řesata m. ouhrabeční, povstalo z ‚hou*h*rabeční' vysutí *h* před *r* (Chrást); je takovej *zapomentlivej* m. zapomnětlivej. jest analogon k ‚zapomenu' (Hvozd).

§ 2. P ř e s m y k u j í s e s l a b i k y.

Ve slově: *valikost* m. kostival (Roušín); zájmeno *tuten* sklání se, gen. *tuhoto*, dat. tutomu, lok. tutom atd. pravidelně, jen v gen. přesmyčka (Dneš.).

Někdy pro žert se přesmykuje, na př.: *uchlebni* si našeho *kroje* m. ukroj si našeho chleba (Křečov); srovn. Geb. H. Mluv. I., str. 551.

II. Slabičné změny.

Tyto změny projevují se buď ubýváním nebo přibýváním slabik v slově, nebo proměnou seskupení a příbuzenstva hlásek, nebo srážením

několika celku v jeden nový a p. Dle toho dáváme jim jména: stahování. změny v skupenství atd.

§ 3. Stahování s vnitřním *j*.

yjъ, ijъ staženo v *ý, í*: *výdem, přídu* (Měčín, Vlčtýn, Vejvan., Lhen. a j.).

iji —*í*, na př.: jak tam *přímali* dřívi m. přijímali (Suš.); přímal dřijví; byl u *přímání* (Křečov. Raděj., Svojn.); *příli* pro ni m. přijíli (Postřek.); má dobrej *přím* (Volšov) je analogon k plur. p ř í m y.

eja —*á*, na př.: ň á k ý, v jihoč. nářečích: *náký*: nákej vandrovnik (Hvozd, Krasel., Zborov., Pačív, Varvaž., Bojan.) a j.

oje —*é*, na př.: *té* samý koště m. to+je (Postř.); a *cé* do champuly bez polích m. co+je; cé to za ftáka na tej jetvi (Štěkeň) a j.

§ 4. Jiné případy stahování.

avi —*á*, na př.: *prál* to krobským hlasem m. pravil (Brloh.); koucour *prál*, že pude k Důře (D. Pořič, Maž.; Sulisl.); *prám, práš* m. pravím, pravíš atd. (Horažď., Pís.).

a-o —*á*, na př.: *zárovat* m. zaorávat (Hoslov.), při čemž sloveso přechází v VI. tř.: *záruju* brambory (Štěk.); *zárovali* řepu (Račov, Pačín).

o-a —*á*, na př.: *ná* tomu třetimu pravou ruku uťal m. no a (Hartman.); *cák* ja vim? m. co pak (N. Postřek.); cák my sme eště náky chlapící, vet Udrichu (Postřek.); cák máš tak cito t. na spěch (Kažňov, Němč., Vejprn.).

e-a —*á*, na př.: to som si *myslá* m. myslela (T. Březí).

o-ou —*ou*, na př.: táto, *Boušek* rouž sirku m. Bohoušek (Hvozd).

§ 5. Změny v skupenství a počtu slabik.

1. Zanikání slabik odsouváním samohlásek, na př.: *pšeňce* m. pšenice; von se *vožní* m. vožení; *Svatpole* m. Svatopole a j.

2. Slabika přímo odsuta (Geb. H. Mluv. I., § 475.), na př.:

a) u vlastních, na př.: *Bětuš* (Křečov), Běta (Horažď.) m. Alžběta; *Hata* m. A-hata (Strážov); *Kuba* m. Jakub (Kažň.) a j. srovn. Geb. l. c. Mnoho jich již zkráceně převzato z němčiny a neuvádím jich.

Někdy vypouští se přední nebo zadní část slova, na př.: *Míl*: Míle, pocem m. Bohumile (Koryt.); — to bývá zvláště u složených ze *slav*: *Jára, Jaroš, Jaroušek* — nebo: *Sláva, Slávek* atd. m. Jaroslav (Strak., Pís, Klat. a j.).

Někdy ostává pouze střed slov, na př.: *Leksa* m. Aleksandr.

b) u ostatních, na př.: muské, ženské, *škcretské* [stříle] m. veškeretské t. veškeré (Postřek.); měl to *sekuráci* m. asekurací (Kouto); srovn. s tím: verbšajn, štafeta, reno přejaté z cizího; pak Geb. H. Mluvn. I, § 475.

3. Změny v cizích slovech vypuštěním středové slabiky, na př.: byl na *katesmusu* m. katechismusu (Křečov); Koredof m. Colloredohof (Varvaž.); nebo tvořením analogickým slova, na př. za osum grejcaru *petrák* t. petroleum (Druzd.).

4. Redukce slabik ve víceslabičných domácích slovech, na př.: *stuncc, sencc, poplc* m. studnice, světnice (sednice), popelec; *pojte* se mi do tý nohy m. podívejte (N. Postř., Pocin., Lhota Kd., Partot.); kráceno asi: podívte—poďte—pojte (srvn. hoďte—hojte); do *senci*, v *stunci* (Postř. Sulisl., Koter., Jíno, Přešt.); do sence (Třemoš., Dneš., Radobyč.); *udčl* mně každý pomyšlení m. udělal (Jíno, Přešt.) obyčejněji *uďál*; košile na *všídcn* m. všední den (Žihob., Horažď.); *tlejc* to pole je mlnářojc m. tuhlec (Spůle, RHODS.); *tllc* máš (Komář.); *tlc* dy prší m. takhle (T. Rankov); já *pám*, tady se bue [bude] nejčko neco strojit m. povídám (Krasel.); já *pala*, že ani na to nevzdechli m. povídala (V. Týn); nejprve asi: povdám, povdala (poudám, poudala) a z toho: pám, pala; *zouvná**) m. zavíjaná; *klostivej* m. choulostivej (Svojn., Komář., Doudl. snad analogické k „lochtivej" vzniklo chlostivej — klostivej a přisutím s- sklostivej; *Rejdováci* m. Radějováci (Hvozd.) postup asi: Radjováci — Rajdováci — Rejdováci; *Vohřcn* m. Ondřejov (Křečov).

5. Proměna slov zvláště cizích, při níž se vždycky počet slabik nemění, na př.: do *Oubrcchcc* dou m. Albrechtic (V. Týn); Albrechtice — Olbrechtice — Oubrechtice — Oubrechtce — Oubrechce; *Kimlpcjda* m. Kümmel Petr analogické k Hejda, Hojda a j.; *olcstýn* m. allerdings — olerdin (Postř.); chodí na *hojprdlc* m. Hainbeere — hojnpere — hojpere — hojprle — hojprdle (N. Kdyně); *prlí* m. brdlení asi analogický tvar (Vranov); *lajdimont* m. lieutenant (Brloh); *tonopán* m. Tannenbaum — tonabám — tonopám (N. Kdyně); *krompáč* m. Krummhacke analogické ke „kopáč" (Zubč.); dělat si *prevcrijc* nebudeš m. privilegie (Rokyc.); píje na *šítrof* m. štítrobu (Sulisl.); *nešto* Pámbu! m. dejž to, (*dešto* a dissimilací zubné *d* v *n* nešto) (Hvozd.); *hynčono* je tady helent m. nyníčkono (Manetín); s *kronajglema* t. Krähenäuglein — kranajgle — kronajgle (Krasel.); to klenutí se muší šeslisovat *travajznama* (slovo analogické t. traversami); *hcrdyjc* to vám byl zajic (m. mon dieu) obměna zaklení domažl. mordyje; *hýdck* nech mně bejt nebo uvidíš (Horažď.); sem patří i: *Švanciperk, trajván, cecilialisti, aďunk, merfán, šajvostr* (Štěkeň, Křeštov, Jíno, Pís.) a j. Schwarzenberg, tramway, socialisté, lerpám či lerchenbaum, scheidewasser a j.

*) Nalezl jsem již k r. 1687 v Instrukci o svatbách v Netolicích. (Srovn. Národ. Věstník 1907, str. 217.).

6. Srážení slov v postupné řadě, na př.: *Chvalentiš* m. *pochválen* Kristus Ježíš (Hvozd); *poňzeňku* líbám m. poníženě ruku; nejprve vynecháno *í* — poňženě — a pak *ě* — poňžeň a zároveň *ru* — poňžeň-ku (Rokyc.); my *smech* tam mévali m. jsme jich asi: sme - jch — sme - ch (Sulisl.); curda jedna, *všídensvátek* chodí v jednom hadru m. všední den i ve svátek (Horažď.).

Poznámka. Sem bylo by možno zařaditi zvláštní druh spodoby (srovn. Geb. H. Mluvn. I., § 255.) a splývání, na př.: *pojist* m. pojď jíst asi: po *j* - jist a splynutím *jj* — pojist. (Postř.); *pozdravás* Pánbu m. pozdrav vás — splynutím *v* - *v* (Raděj.); *jagmu* psani přišlo m. jak mu, temné *k* měněno v jasné *g* před *m* (Zbin.); *jenci* na nebesich m. jenž si, nejprve vysuto *ž* — jen - si a pak *s* po *n* změněno v *c*; *pocem* ke mně, *dycem* bílej m. pojď sem — vysuto *j* a *ď* před *s* změněno v temné *t* — *potsem* a *ts* dává *c*; vždyť jsem, *ť* stvrdlo v *t* a splynulo s *s* v *c* (srovn. č. I., § 20.) (Boubín); *maší* tam v koutě m. máš jí, *š* před *j* změněno v *ž* — máž - jí a *jí* splynulo v *í*; světa *jisem* tenkrát skusil m. již jsem, *ž* se vysulo (D. Poř.); *nese* Marje doťape m. než se, dto (Elhov.); *ditěto* Anička m. vždyť je to, *ť* + *je* splynulo v *tě*; *icnaď* nezabloudil m. vždyť snad; *ujce* černe vlasy, ujce zapletají m. už se, *ž* před *s* mění se v *j* (č. I., § 22.) a *s* mění se pak v *c*; *nejse* stal cný způsob m. dnes se, odsulo se, *d* a *s* + *s* mění se v *js*; *soustež* měšťané podaní m. jsou též (Maž.) vsunuto *s* před *t* (srovn. č. I., str. 41).

§ 6. Synizese.

1. ten má *zaušima* m. za ušima (Kolin.); *onaujšla* m. ona‿už šla (V. Bor); *naší* snídaničko dáte m. no‿až jí (Polyň); *nole* nyčky už to neni, m. no ale (Mažice, Polyň).

2. na *věkiamen* m. věky‿amen (Krasel., Hvozd); *dobreitro* m. dobre‿itro (Třemošná).

3. po vypuštění *h*, na př.: *Boušek*, *Bouslav* m. Bohoušek, Bohuslav, srovn. Hláskosl. II., § 64.; *záta* m. zahata (Řepice) t. zátyň.

4. po vypuštění *v*, na př.:

a) *uozdřenej* m. uvozdřenej (Roušín); dat. plur.: k *Němcoum* m. Němcovům (Mažice); du *Kolářoum* m. Kolářovům (Kolin.); — tyto tvary nejsou tožny se stř. schodoum ∾ dvoum, neboť se objevují pouze u possessiv familias.

b) *jalojce* m. jalovice (Postř.); povedu jalojci do Kdyně (Spůle); *polojci* si bere m. polovici (Postř., Brť, Todeň); *naštojce* m. neštovice (T. Otěv.); *lajc*, lajce, na lajci m. ,lavice (Postř. Pocin., Polyň, Dneš., Roušín, Partot., Ondřov., Hvízdal., Doudl.); *lajčnik* m. lavičník (Komář.); *škajcový* semínka m. škrkavicový (Postř.).

c) *krejčířojc* Ančí; do *Čídojc* podobu nemá (Brníř.); *Jílkojc* Josef (Lhota Kd.); *kovářojc* Dorčíno chalupa (Spule); *Želiboroje* (Doudl.); *Čaj-cojc* (RHODS). a j. v.

d) *Kralojce, Lipojce, Krašlojce, Mičojce, Milenojce, Strunkojce, Těšojce, Volšojce* atd. m. *ovice* vůbec v jižních Čechách obvyklé.

5. po vypuštění jiné souhlásky, na př.: do *Nepouka* m. Nepomuka (Pačív); *projžka* m. projížďka (Komář.); *zajc* m. zajíc (Zubč.) a j.

§ 7. Hiat.

Nejobecnější případ jest přisouvání souhlásek hiatových *h, j, v*. V jihoč. nářečích přichází *h* velmi zhusta na začátku slova, zejména před samohláskami *a, u, e* na př.: *Hadam, harest, halměř, hapatyka, Hana, harvent* atd. — *hučitel, huzel, huši, humřil., huzený* atd. — *Heva, hevangelium, herpetle* atd.; — rovněž rádo se objevuje před *o* a *ou*: *Holomouc*. hobrázek. hobrtlík, hodělal atd. — *hourezky, houzká, houvoz, houhel, houvin* atd.; — ba bývá i před *í*: *hýva* m. jíva; *vyhybovancj*, něm. üben srovn. Hláskosl. I., § 17.

Řídčeji se přisouvá *j*, na př.: *jakorát, jarmara, ja, jaby*; — *jezekucí*: *ja* co prodáš ovčáče; ja pán vovce vyplatí (Hartman.); ja páni zubikanti (Maž.); *jaksamitka* dto. Srovn. Hláskosl. I., § 26.

Velmi zhusta přisouvá se *v*. V tom však jihoč. nářečí liší se velmi značně od středočeského. Na hranici obou (vlivem středočeským) jsou případy s *v* u většině, postupem na jih rovnoměrně jich ubývá, takže na Domažlicku jsou v menšině a v Doudlebsku dokonce již pouhou výminkou, ano mám za to, že se tu nacházejí jenom v případech, kde se sem přistěhovaly. Příklady viz v Hláskosl. I., § 12.

Poznámka. Vedle zamezování hiatu objevuje se v jihoč. nařečích také jeho vznikání, což svědčí o tom, že není na ujmu výslovnosti, na př.: voni mněli *iha* jako v Němcích m. jha (Víteň); *iho* (Račov); *Bušoice* (Třemošná); *Miroice* (Varvaž.); do těch *Buděic* (Komář.). — pojedem do *piováru* (V. Týn); *přiít, doít, záit, boí* se *vyít* (Roušín); *spraovat, pozdraovat, vypraoval*; *osk, ozer* (Roušín); *zaolejte* mně Ondráše (Maž.); ani *ola* ani *osla* (Horažď.); *rukaice, Frantoice*; velebnej pán to *poídal* (Hvozd); *laev* m. láhev; *korouev* m. korouhev, srovn. Hláskosl. I., § 17.

§ 8. Kontaminace.

Vzájemný vliv podobných slov nebo užitých v podobné vazbě pozorujeme v těchto případech: na *mzdory* mu dělal || na mzdu dělat; *narachomejtnout* se m. nachomejtnout || rachomejtle, která vybleskne a zmizí; *nařískal* mu m. natřískal || nařezal (Roušín); řebci tam byli u tý *státule* m. štatue || škatule? (Maž., Horažď.); to sou samý *třeštifka* m.

tříštičky || dřívka (Horažď.); *brabouk* m. brouk || pabouk (Chrást); bude to prej *kštelovat* m. beštelovat || kštel něm. Gestell a j.

§ 9. Dissimilace.

1. přichází u odvozenin příslovky nyní, na př.: *nyníčko* mění se: — *a*) to sou *nyčko* divný mena (Kažňov); *nyčkont*; *nejčko*; *nejčkont* (Křečov, Doudl., Dobřív, Dneš.); — *b*) *ničkot* nehumeji, a [ale] prvá zpívali (Pocin, Výrov, Veselá, Vlčtýn, Lobzy, Bušov. Dneš.); — *c*) budeš *inčko* mect sednici; *inčkont* (Hvozd); *ínčkyt*, *ínčkodle* (Měčín); — *d*) *ičko* to přeci neni (Postř., Vranov) a j.

2. povstává vypuštěním hlásky, na př.: *terpetýn* m. terpentýn, (Svojn.; Hláskosl. I., str. 12.); *Markyt* m. Margareta (Postř.); *cíprcampr* m. cimprcampr; *kerapak* m. kterakpak; *terapak* (Hláskosl. I., str. 23., 31.).

3. puvodní *r* - *r* mění se v *l* - *r*; na př.: richtāri — *lichtář*; reservní — *leservní*; korōře — *kolůrky*; revír — *levír*; rekreace — *legrace*; brumbár — *brumbal*; quartier — *kvartýl* a j. Hláskosl. I., str. 9. a 10.; srovn. i barbier — *pulbír*; bordura — *portala*, l. c. 22.

4. puvodní *l* - *l* mění se v *r* - *l*, na př.: Eibischzeltlen — *ajbišcertle*, pilulky — *pirulky*; Filzlaus — *frelaus*, l. c. 7. a 9.

5. původní *n* - *n* mění se v *l* - *n*, na př.: ministrant — *milistrant*; ministruje — *milistruje*, l. c. 12.

6. v skupině *vu*, *uv*, na př.: *serbus*, *pabuza*, *pabouk*, *zubák*, *pabučar*, l. c. 24. sl.

Poznámka. Sem hlásí se i *uhňat* m. nuhňat, srovn. rus. жюгайдать, нюгандать, na př.: Jen to tak *uhňá* (Kažňov) — ale: počal po tabáku nuhňat (Růvná); ňuhňavej (Křečov); nosívá *kaštět*, fr. casquette (Kažňov).

§ 10. Vznik nové slabiky.

Někdy lidová řeč dává vzniknouti nové slabice tím, že původní slabika se jaksi rozdvojí; tento zjev jest vzácný, ale pozoruhodný, na př.: viseti — věšeti — vjášeti — *vijášeti*: Hanče *povijáší* prádlo (Drůzdová); táta *povijášel* vobrázky (Koryto); *adyjunk*, vobá *adyjuncí* (Řenče, Přešt.).

III. **Přízvuk a výška hlasu.**

§ 11.

V jihoč. nářečích jest přízvuk celkem týž jako v ostatní češtině, bývá jen důraznější a mívá pak za následek dloužení přízvučné slabiky, na př.: kāpličku nēpošijou (Hartman.); bůdeme tam spōlu (Kolin.); růku mu pōdala (Suš.).

Původní předložka jednoslabičná, která na sebe strhuje přízvuk, nemívá té síly v jihoč. nářečích, následuje-li po ní slabika dlouhá, na př.: přinejs do - čbānu vody (Přešt.); sklēňce je vod - pīva (Kolin.) a j.

Někdy se přízvuk přímo přesunuje z prvé slabiky, na př.: z lesā tě vyprovodím; kerej nemá domū svehō [zkrácena prvá slabika!]; sekyru sem jemū popad, kolō sem mu rozbōřil (Hartman.). Případy tyto jsou dosti vzácné.

Zajímavo jest pozorovati v jihoč. nářečích výšku hlasu při výslovnosti. Nejmodulovanější mluva jest na Domažlicku a odtud směrem k Plzni; barvitosti její ubývá směrem k zálesáckým vsem na ssz. a pak na jv. k doudlebštině. Živý veselý hovor mladých děvčat v Postřekově nebo jiné vesnici v tom okrsku rovná se takřka recitované mluvě zpěvné. Zvláště výrazná bývá otázka, kde rhythmus slabik běží v zrychleném staccatu až k důraznému závěru poslední slabiky, která o terci až kvintu se zvyšuje na př.: Kam pa to dete? — Dědečků, de pa je tatâ?

IV. Kvantita

Jihočeská nářečí poskytují velmi značnou část příkladů pro výklad české kvantity a proto přihlížím většinou k příkladům odchylným od spisovného jazyka, aby byly tomuto k osvětlení a zároveň ucelovaly dialektický obraz krajů pošumavských.

§ 12. Délka ve slovech tvaru trat.

Prvotnímu trāt odpovídá nejen práh, hrách, mráz jako ve spisovném jazyce, nýbrž i dialektické dloužení: já byl *chláp* t. silák (Soběk., Stráž.), rus. холопъ; — dále sem sluší uvésti: *smrád* (Hartman.); Bole*hrád* t. les (Varvaž.); Horskejch maji novej *mlát* (Hoštice); neslyším ptáčka *hlás* (Maž.), rus. смородъ, городъ, молодъ, голосъ a j.

Dále sem patří: z *dláně* maso (Kolin.); *dláň*, v dláni (Postřek., Svojn.), rus. долонь; černá *mráka* jest nad horú (Postřek., Domažl., N. Kdyň), rus. морока; — já šetřím tvou *mládost* (N. Kdyň), rus. молодость; naše drahé *zláto* (Brnířř), rus. золото; — *vrátič* t. rozchodník (Hvozd), rus. воротила; chasnik z iné *strány* (Mař.), rus. сторона; sedlaji ti v *Práze* štyry koně *vráne* dto, rus. вороний.

Odchylné od spisovného jazyka jest i: *čért* ho vzal (Chrást.).

Někdy se vyskytuje trăt proti původnímu trāt: to je *straž* (Horažď.), rus. сторожъ; děte si pucovat boty z *blata*; vosum jiter *blata* t. rašeliniště (Maž.), rus. болото.

Jindy se kvantita v témž slově střídá: *zasmrádlý* (Kolin.); — *zasmradlej* (Žichov., Svojn.) a j.

Rovněž zajímavo jest náslovné dloužení po neslabičné předložce, na př.: *zvůstatky* t. na ostatky (Řepice); *zúpravdy*, *zúpravdovej*; v-ůsmej rok přišél (Hartm.); *súžovat* (Maž.) a jako ve spisovném jazyce: vůči, vůkol a j.

2. Změny kvantity sestavené dle kmenotvorných přípon.

Pro lepší přehled jsou rozděleny přípony nominalné a verbalné, nominalné pak jsou rozvrženy na krátké a dlouhé.

A. Přípony krátké.

§ 13.

-a při tvoření zkrácených jmen vlastních se *α*) dlouží kořenná slabika, na př.: Vávra, Šíma, Brůža, Jouza — Tóna, Lída a j. (Stráž., Křečov, Libom. a j.); — *β*) nedlouží kořenná slabika: Ondra, Ruda, Vena — Bara (Křešťov., Horažď., Krasel.) a j.

Podobně u obecných bývá slabika kořenná dlouhá, na př.: takovej *nečísta* (Svojn.); di *rozpousto* jeden (Horažď.); — obyčejně se však nedlouží.

-ja. U substantiv žen. rodu kořenná slabika jest dlouhá, na př.: *káši* vaříl (Postřek.), rus. каша; v lese sou *chvůje* (Kažňov, rus. хвоя); *síje* (N. Kdyně); *sáze* (Křečov, Žihob.), rus. сажа; *zmíje* ho uškla (Svojn.), rus. змѣя; *strůj*, *chůz*, *houž* (Podzámčí, Veleš., V. Bor); — někdy se dialekticky zkracuje: *chvuj*, na *chvuji* rostou šišky (Křečov, Stachov jz., Bělá); *pul* (Veřech.) a j.

-on dialekticky se dlouží v *-oun*, na př.: *květoun* (Kucin.); *břečťoun* (Horažď.) a j.

Sem hlásí se per analogiam cizí slova: bakoun, vagoun, kujoun a j. (Křečov, Hvozd, Koryt., Hartman., Rouš., Todeň); — někdy bývá tu prosté *-ón*: kujón t. punčocha (Bušov.); pabijón t. římsa (Jinín) a j.

-in dlouží se dialekticky u adjektiv possessivních, na př.: *Dorčíno* chalupa (Spůle); *žahýno* matka (N. Kdyně); to je *dívčíno*; vzál si *sestříno* céru (Kažň.); *tetíno* pole (Raděj., Hodov., Hvozd); — dloužení toto je dosti vzácno. Srovn. *ín*.

na. V některých substantivech podružných se dialekticky krátí, na př.: *křapna* (Koryt.); *dřapna* (Chrást); *lazna* (Třebče) a j.

V složené příponě *-árna* (-írna) jest prvá část vždy dlouhá, na př.: *husárna* (Horažď.); mušim za ní smutek držet v *palírně* (Hartman.) a j. v.

-nъ, znъ. Kořenná slabika se dlouží: z *mlíčni* (N. Kdyně, RHODS.); *kouzeň* (Hošt.); *záteň*; zej zátni to vynes (Žihob., Ondřej., Hvízdal.) a j. — Krátí se pouze: *sečeň* (Straš.), koř. sêk-.

-ina. Denominativa žen. rodu krátí pravidlem kořennou slabiku, na př.: blána — *blanina* (Mečích.); tráva — travina (Svojn.); bříza —

březina (Roušín); líha — *ližina* (N. Kdyně) a j. v. — Někdy se dlouží v koncovce, na př.: Marýna (Řepice, Horažď., Komář.); *šmurýna* (Křešťov.) a j. v.

-ent (ě). Neutra mají kořennou slabiku dlouhou, krátkou nebo zkrácenou. Délka jest: *hůdě* (Svojn.); *všíně* (Štěkeň); *mejše, líče* (Varvaž., Krasel., Stráž.); *klípě* (Křeč., Štěkeň, Svoj.) a j. v. — Sem patří hojná dialektická slova vytvořená analogií, na př.: *houle, pouchle* (Hoslov., Křešťov.); *šlápě* (Horažď.); *krápě* (Hvozd); *hrůbata, kůpata* (Žihob.) a j.

Krátkost jako v spisovném jazyce: kotě. kozle a j. (Varvaž.. Krasel. a j. v.).

Zkrácená slabika kořenná, na př.: malé *kutě* m. kůtě (N. Kdyně); *dítě* rozmilé (Mrákov); pro *hřibata* (Chrást); *divče* (Stachov jž.) jinde v okolí d í v č e. a j.

-dlo. Neutra mají kořennou slabiku k r á t k o u, na př.: *počisadlo* (Postřek.); *čumidlo* (Lobzy); *řebřadlo* (Strak.) a j. — Naproti tomu se tato slabika dialekticky dlouží, na př.: *bílidlo* — bělidlo (Komář.); *číhadlo* (Hvozd, Hodov., Raděj.); *strouhadlo, trúkadlo* (Stráž, Hvozd, Křečov); tepřiva poznala *trápidlo* (N. Kdyně); *bídlo* (Postřek.) a j.

ivo. Substantiva deverbativa zkracují kořennou slabiku. na př.: tříštiti — *třeštivo* t. poleno (Svojn.); třísti — *třesivo* (Dobř.) a j. — Zřídka podržují délku: páliti — to bude takle k *pálivu* něco (Postřek.).

§ 14.

ek. Substantiva zdrobnělá:

A) d v o j s l a b i č n á mají kořennou slabiku

a) d l o u h o u, na př.: hloh — *Hlůžek* (Horažď.); špic — *špíček* (Jinín); čap — *čápek* u sudu (H. Bělá); loch — *lůšek* (Veřech.); kloc — *klůcek* (Křešťov., Pís.) a j. jako v jazyce spisovném;

b) k r á t k o u, na př.: *Břeněk* (Stráž.) a j. — *žbanek* (Postř., Švihov) a j.

E) v í c e s l a b i č n á mají p ř e d c h á z e j í c í slabiku

a) d l o u h o u, na př.: *Ivánek, Bartuněk, Kaspírek* (Horažď., Strážov, Libom., Křešťov.) a j. — *pelíšek, ohýnek* (Řepic., Kažňov); *žalúdek* (Z. Zbor, Rokyc., Stachov jz.), rus. желýдокъ; tedydle ty *jasánky* (Zalší) a j.

b) k r á t k o u, na př.: *okalek, pavěrek, půběrek* (Roušín, Starec, Třebče); *potučky* (Řesan.); *umiraček* (Řepic.) a j.

Sem patří velmi hojná substantiva s podružnou (složenou příponou, v nichž předposlední slabika jest dlouhá, na př.: *šindálek, nužálek, mandálek* (Veleš., Spule); *pitálek* (Třebče) a j. — *svrchejlek* (Křečov); *třepetílek* (Stachov jž.) a j. — *hrňoulek, hrboulek* (Rábí, Pís.) a j. — *Ančourek, Pepčourek* (Krasel.); *kaňourek* (Hvozd) a j. — *plivánek* (Postřek.); *kapánek* (Horažď.) a j. — *trochylínek* (Pís.) a j. — Ferdáček (Pís.); *cezáček* (Kdyně); *prostřeďáček* (Řepice) a j. — *paníček* přišel ho zaopatřit (Koryt.);

hrnýček (Svojn.); *Boulíček* (Stráž) a j. — *pramejček, kamejček* (Loza, Hvozd, Křečov, Strážov, Štěkeň, Zubč., Veleš.); *podplamejčky* (Jinín); — *Pavlásek* t. Pavel, Vitásek t. Vít; — Vojťášek, Bernášek t. Bernard (Svojn.); — *Ežoušek* (Stráž); *Jenoušek, Stanoušek* (Horažď.); *Manoušek* vedle Maroušek (Stráž.); náš *panoušek* jde t.kaplan (Pís.) a j. — Někdy se tato slabika krátí; na př.: do *Svojšinku* (Ouboč); to neni *tatinka* (Elhov.); na *vršičku* (Žichov.); měl tan *rymniček* (N. Postřek.); *vozíček* (Strážov, Ruvné); ten *kostelíček* je tak schoudnutej (Přešt.); *mněsíček* uj svíti (Vranov); přivážu *koníčka* bedle vrát (D. Pořič); k *lesíčku* (Žichov.); do *hájíčka* přijeli (Maž.) a j. v.

Víceslabičná substantiva dloužící základní slabiku, na př.: *ískavka* (Dlažďov); *půběrek* (Starec); *šejdenek* (Třebče) a j. — nebo podržují délku jako v spisovném jazyce: do *žbánečkůch* (Maž.); *Říháček* (Kor.) a j. v.

ko. V substanitvech zdrobnělých dlouží se kořenná slabika a to

a) v dvojslabičných, na př.: pole — *půlko* (Chrást); *známko* (Třebče) a j. Sem by se mohla zařaditi analogická: mráko (Hvozd, Křečov); střínko (Svojn.) a j.;

b) ve víceslabičných, na př.: *jádyrko — jadérko* (Maž.) rus. ядрышко; na svem *srdéčku*, rus. сердéчко t.; — *rejbátko* (Horažď.); *mejštátko* (Řepice) a j.

Naproti tomu zkracuje se kořenná slabika, na př.: *všiňátko* (Hoštice); *vemátko, znamátko* (Svojn., Třebče); *křidálko* (Svojn.); *semijčko* (Křečov) a j. v.

V substantivech zdrobnělých dlouží se předposlední slabika, na př.: *křidílko* (Strážov); na *jezárku* (Horažď., Tejn.); *vědárko* (Svojn.); na *mokýrku* (Vochoz); *znamánko* (Roušín); *předánko* (Přešť.); *předínko, skadlínko* t. a j. — dále pak: *ličátko* (Křešťov.); *klípátko* (Ouboč); a k těm analogická: fakaňátko, hulaňátko (Křešťov.) a j. — *brynďátko, vejcátka* (Kažňov); *znamátko* (Soběš., Třebče) a j. — Sem sluší též zařaditi: *kropítko* t. kropenka (Veleš., Svojn.); *rukovítko* (N. Kdyně); *dřevíčko* (Lobzy); *vemíčko* (Hvozd); *prkejško* (Svojn., Veleš.); *masíko* (Svojn.) a j.

Poznámka. Stejnou kvantitu mají také příslovce zakončená na *ínko* a *íčko*: *hnedlínko* tam byl (Křečov, Krasel.); *všecínko* im prach všecko vybrakovali (Jinín); *hnedlíčko* (Krasel.); *brzíčko* (Řepice).

Jinde se v těchto případech krátí, na př.: při malym *polinku* (Češtice); lahodný *slovičko* (V. Bor); *dřívčičko* (RHODS); *jablinka* (Kolin.); *zablatičko* (Hartman.); ovej *suženičko* (Mrákov); *strakotisko* t. peřina (Postřek.) a j.

ka. Jako v spisovném jazyce mají dvojslabičná substantiva kořennou slabiku buď dlouhou, buď krátkou: páska — šveska; výminku činí: *třaska* t. tříska (Stříbřec), *šíska* t. šestka (Kažňov) a j.

Zdrobnělá mají kvantitu a) dle základního slova: Božka — Půtka (Raděj., Pís.) a j. — dol — *dolka*, doch — *doška*. souš — *souška* t. jedle (Varvaž.); vůz — *vůzka*; rýč — *rýčka* (Strážov, Řepic.) a j.

b) zkracují kořennou slabiku: Švabka, Kačka a j. — *chvujka* t. pryšec (Hvozd); *lavka* je tam (Přešt.); chlebiček má tvrdou *kurku* (Horažď.); *měrka*, *dirka* (Komář., Veleš., Žihob.) a j.

c) dlouží kořennou slabiku: pec — *pícka*; druh — *droužka* (Štěkeň) a j.

§ 15.

V í c e s l a b i č n á *substantiva kořennou slabiku*

a) dlouží, na př.: *náčenka* (N. Kdyně); hráli v *kůželky* (Kažň.); *hútalka* (Svojn.); — *svíčalka*, *třísalka*, *knížalka* (Veleš.); *houhalka* (Svojn.); — támle máš svou *Nánynku* (Maž.); — *šídlička* (Mečích.); *Lávička* vl. jm. (Bojan.); *lávička* (Svojn.) rus. лáвочка; má *hlávička* (Maž.); *Nánička* (Chrást); má zlatá *mátočka*, rus. мáточка; zlomil si *nóžečku*, rus. нóжкичка; vo jednu *húbičku*, rus. гýбочка; *vódičku* z potoka, rus. вóдочка; *hviezdičky*, rus. звѣздочка (Maž.); *káplička* (Hartman.).

b) zkracuje, na př.: mísa — *misalka* (Zubč.); máma — *mamalka* (Třebče); bába — *babalka* (Netol.); *zabelka* (Svojn.); — *Cába* — *Cabalka* (Roušín); Máňa — *Maňalka* (Třebče) a j. — stejný vliv má i *-ulka*: *žabulka*, *mamulka* (Třebče, Koryt.) a j. — *divenka* (Řepic.); *slaměnka* (Hvozd); Mařinka, kravinka (Stráž) a j. — díže- *děžička* (Řepice, Svojn.); svíce — *svěťička* (Veleš.); málo *pisniček* víme (N. Kdyně, Kažňov, Žichov.); u Hořejších sou *lužičky*, *ružičky* (Elhov.) a j. v.

§ 16.

V í c e s l a b i č n á *substantiva předposlední slabiku*

a) dlouží, na př.: na stromech je *jinovátka* (Hvozd, Svojn.); *vokúrka* (Křečov, Řepice); *pohnútka* (Veleš.); *maštálka*, *utírka* (Svojn.); za *ženúšku* (Maž.); *kořálka* (Todeň); *slečínka* správcuc byla hu nás (Radčj., Štěkeň) dala bych vám po *kytíce* (Strunkov., Volyň); málo *pěsníček* (Svatop.); *krejčířka* (Křečov, Hvozd); *postílka* (N. Kdyně); *špehýrka*, *kaplánka* (D. Bělá); *spadánka*, *zelánka* (Třebče, Kažňov, Varvaž.) a j.

Substantiva na *-alka* mají předposlední slabiku *a*) dlouhou: *ručálka*, *nožálka* (Netol., Lhen.); *janálky* (Nežet.); *Análka* (Veleš.) a j. — avšak daleko častěji *b*) krátkou: *hlavalka* (Svojn.); *cepalka* (Zubč.); *hubalka*, *Francalka* (Třebče); *Mažalka* (Lhen.) a j. Srovn. str. 27., *b*).

Substantiva na *-inka* dlouží předposlední slabiku: *trošínku* jablek mám (Strážov); — pravidlem však jest tato slabika krátká.

Dále sem patří. *Petráška* (Třebče); *Uljánka* (Ouboč); *Anížka* (Komář. a j.)

b) krátí, na př.: *Panuška* m. Panůška (Bojan.); strojte *Lukaško* peřiny (Hoštice); *Zahradka* (Horažď., Svatop.); zahradka (Postřek., Kotouň); *hrubijanka* (Strážov); hezkýho, *Marjanko*, muže máš (Žichov.); u *komurky*, na *postylce* (N. Kdyně, V. Bor, Maž.); tlepanka (Hoštice); *kapanka* (Todeň); jednim rázem to rozříz *vejpulky* (Horažď.); ta *polivka* má bejt hřidčí (Štěkeň) a j.

Částečně zůstává kvantita základního slova, na př.: *povlačka*, *paplička* (Postřek., Besed., Svojn.); *kuryčka* (N. Kdyně); — *dívčičko* moje (Strážov); pastejřka (Křečov) a j.

Za stsl. ę bývá *á*: *třicátka* (N. Kdyně), srovn. památka.

-ec. Substantiva zdrobnělá podržují kvantitu základního slova: krajec, hderec, kolec (N. Kdyně, Kažňov) a j. — *drápec* (Varvaž.) a j. nebo dlouží kořennou slabiku: *hdoubec* (Svojn.) a j. — nebo ji zkracují: *dvořec* (Volšov); *žabec* (Pís.) a j.

V trojslabičných dlouží se obyčejně předposlední slabika, na př.: *bratránec* (Krasel., Svojn., Maž., Otěvík); *kahánec* (H. Bělá); měl toho *radvánec* (Hvozd, Kažňov); *řebílec* (Krasel.) a j.

iště. Tato přípona se zálibou se dlouží v *-íště*, na př.: *vohníště* (Chrást); *stelíště* (Plz.); *bojíště* (Bušov.); v *hradíšti* t. les (Soběsl.); na *kalíšťatech* (Vochoz); *kosíště*, *hrabíště*, *korotvíště* (Varvaž.); to tu máme *loviště* (Nežet.); *zelíště* (Trh. Sviny, Otěvík) a j.

P o z n á m k a. Povšimnutí zasluhuje kvantita některých cizích slov, na př.: čamára t. prášilka (Třebče, Komář.); *krabáta* t. vázanka (Horažď.); naj - šel taky za *legrútu* t.; má *natúru* špatnou (Lhota Kd., Elhov.); stóji u *komóry* (Maž.); *firhánky* (Komář.); *bandúr* (V. Bor, Račov, Mečích., Veřech.); *kosistóř* (Pocin.); *kříšťál* (Postřek., Třemoš., Vejvan. a j.); e di *bucifále* (Maž.).

B. **Přípony dlouhé.**

§ 17.

í. V kollektivech na *-í* se kořenná slabika

a) dlouží: na př., slez - *slízí* (N. Kdyně, Horažď., Křečov, Koryt.); *bírčí* (V. Bor, Černík); koza v *zéli* (Hartman.) rus. зелiе; pták siveho *péři* (Mrákov, Polyň) a j.

b) krátí, na př.: líska — *lišti* (V. Bor, Černík, Břežan., Horažď.); *ružďí* (Třebče) a j.

Někdy podržují kvantitu základního slova, na př.: *jahlí* (N. Kdyně); *lípí*, chvojí t. jedličné stromoví (Břežan., Horažď.) a j.

Víceslabičná dlouží předposlední slabiku, na př.: trhala *lupání*, *kořání* (Křešťov.).

Substantivum verbale má z pravidla předposlední slabiku [-á-, -é-,]

dlouhou, na př.: není k *spatření* (Polyň); *políbení*; má v tom *zalíbení* (Maž.); k *odsouzéní* (Zbin.); naříkání a j. jako v spisovném jazyce.

-ání někdy zkracuje *á* i tam, kde toho v spisovném jazyce není, na př.: to je pěkné *kázaní* (Komář.); desatero *přikázaní* (Křečov); byli sme dnes na kázaní (Hvozd, Polyň, Elhov., Přešt., Svojn.); jak viděti, není příliš obvyklé.

ář. V denominativech i deverbativech zůstává délka: kradář, čilindář, lebedář, hrobář (Hartman., Pís., Chrást, Koryt.); — přes to však dosti časté jsou výminky: *noclehař* (Křečov); *šutkař*, *kudlař* (Chrást); *děvkař* (Svojn.) a j. — někdy krátí se k tomu i kořenná slabika: *sahař* — sáh (Hvozd) a j.

Při koncovce *íř* (*-jař*) zachovává se důsledně délka; znám pouze: *kacířc* nechcem (Postřek.) zkráceno.

Sem patří také substantiva na *-ar*, zvláště přejatá z němčiny, na př.: *švcjcar* t. vůl (Polyň, Raděj.); *tuhar* (Sulisl.); *trakar* (Kolin.) a j. obyčejně s krátkou koncovkou. Délku nacházíme u slov: *kotár* (Dobřív); *brumbár* (Krasel.); *šišnár* (D. Bělá, Křečov) a j.

-úr u substantiv v koncovce *-our* zkracuje kořennou slabiku, na př.: máma — *mamour* (RHODS.); táta — *taťour* (Koryt.) a j. — zřídka se krátí koncovka: ten *kocur* je celej zmlsanej (Hvozd).

-ál jest z pravidla dlouhé, na př.: *Tomšál*, *křampál* (Vejprn.) a j. — někdy se krátí, při čemž kořenná slabika podržuje délku, na př.: *kůňal*, *vúzal*, *nůžal*, *Jouzal* (Veleš., Sv. Jan); *strejčal*, *pejsal* (Třebče) a j. — nebo ostává krátká: *Jenal*, *Mikšal*, *Vojtal* (Třebče, Besed.) a j.

Sem sluší přidati i neutrum: *kouzálc* (Sulisl.).

-án. Substantiva mají pravidelně dlouhou koncovku, na př.: *bacán* (Kleneč); *břešťán* (Svojn.); *košilán* (Hvozd); *kříklán*, *šilhán*, *pichlán* (Třebče); nosí *šamány*; jedli *pečány* (Kažňov) a j. — výminkou se krátí: *povíjan* (Svojn.) a tu ještě pusobí předchozí délka.

-ún v koncovce *-oun* je dlouhé: *plavoun* (Postřek.); *dědoun* (Strážov); *šlehoun* (Kalen.) a j. v.

-ín u substantiv jest dlouhé (srovn. str. 20.), na př.: *houvín* (Raděj., Partot.); *Jinín* (Rokyc.); *tatín* t. tatík (Rokyc.) a j. K těm sluší připojiti idialektická neutra: Jiníno, Hlupíno, Dřešíno (Horažď., Komšín, Přešt.); — někdy se však koncovka krátí: *vokřin* (Žihob., Polyň, Volšov); krejli *vovčin* (Soběk.); *Kramolino* (Postřek.).

-út v koncovce -out jest dlouhé, avšak kořenná slabika se zkracuje, na př.: máchati — *machout* (Svojn.); páže — *pažout* (Kažňov) a j.

-óv krátí se u substantiv: Postřekov, Stankov a j., která obyčejně končí se dialekticky v *-ovo*, při čemž se dlouží slabika před touto koncovkou, na př.: *Kýčovo*, *Valtýřovo*, *Měčíchovo*, *Mukářovo*, *Vácovo* a j.

-ík zachovává sice délku, ale poměrně zřídka, na př.: *kovarník* (Lhota Horažď.); mantinskej *lekarník* (H. Bělá) a j., při čemž se předchozí slabika krátí.

Daleko častěji se krátí, na př.: *Hančik* (Postřek.); *Boršikův* díl (N. Postř.); širokej *rybnik* (Strážov, Strak., Neřet.) ; hu *rymnika* (Mrákov, Brnířr., Brť); s tim velkym *knoflikem* (Brníř.); ve *voziku* (Kouto); *kurnik* (Chrást); žičnik, řebik (Volyň, Svojn.); *dolik*, do *dolika* (Boubín); *lajbik* (Komář.); *mandliky* (Rankov); voliky (Nežet.) a j. — rovněž víceslabičná *kalonika* (Brníř.); já *služebnik* královckyj (Pocin.); *záklasnik* (Ouboč); zlámal si *náhradnik* (Kolin.); *Outratnik* z Dobše (Dřešín); vole mněla jak *dvoumšnik* (Hartman.) a j. v.

Někdy se dlouží kořenná slabika a zároveň koncovka krátí: *slávik* v póli píseň pieje (Maž.) a j.

-ák zachovává pravidelně délku, na př.: *piták* (N. Kdyně); *hourabák* (Plzeň) a j. — *Třebák*, *Uhrák* (Třebče, Veleš.) a j. — *hnidák*, *plechák*, *vazák* (D. Kral., Křečov, Libom.) a j. — Víceslabičná: *cibulák*, *domovák* (N. Kdyň, Koryt.); — tato ráda krátí předposlední slabiku: *zabiják* t. nuž; *vodmykák* (RHODS.); *rozpěrák* (Kvašň., Veřech.) a j.

Někdy se krátí kořenná slabika, na př.: *svěrák* na rozvoře (Veřech.); *ružák* (Kvašň.); *šupák* t. tanec (Krasel.); *krasák* t. strojenec; *slamák* (Veleš.) a j. — obyčejně se nekrátí: *courák*, *roučnák*, *střídák* (Čern., Hoštice, Křečov) a j.

-úch v koncovce *-ouch* jest pravidlem dlouhé: *capouch* (Křešťov., Horažď., Netol.); *bacouch* (Kleneč); *ocouch* (Roušín) a j. — nebo se krátí: *capuch* (N. Kdyně).

-íc někdy se krátí: *krajic* (Zubč., Todeň, Doudl., Komář.) a j. — Sem možno připojiti i původní -ęcь: dyž de *mněsic* na schod dolu (Svatop., Radeš.); *zajic* (Zubč., Todeň a j.), a rovněž ęz : ani *pěnize* (Kouto).

-áč jest pravidlem dlouhé: *lupáč*, *hoprdáč*, *skopováč* (Koteš., Svojn., Přešt.) a j. v. — výminkou se krátí: *řebenač* (N. Kdyně); *trakač* (Kolin.); *krkač* (Třebče) a j.

-áš jest vždy dlouhé: *dvacijáš* (Štěkeň); *rabijáš* (Svojn.) a j.

-ýš jest střídavě dlouhé: Šimonyš — Šimonýš t. Šimon (Štěkeň, Jinín).

-úš v koncovce *-ouš* je vždy dlouhé: *kotrouš* t. točenec (Řepice); *Ludouš* t. Ludomíra (Horažď.); *Babouš* t. Barbora (Kažňov) a j.

§ 18.

Dlouhou koncovku mají rovněž i *adjektiva* (*-í*, *-ý*) tak zvaná určitá. V neurčitém tvaru, dochovaném často pouze p ř í s l o v e č n ě, bývá kořenná slabika dlouhá i tam, kde spisovný jazyk má pouze krátkou, na př.: stejně *stáři* sou (Svojn.); vona je eště dos *mláda* (Krasel.); — pří-

slovečně: *časně* ráno (Křečov, Vlčňov, Z. Zbor., Střelh., Kotouň, Varvaž., Pís.); *dénč* má málo (Suš.); *dálcko* do světa (Hartman.); vydělala *vělice* mnoho (Maž.); *líbě* spí (Řepice); jak*míle* příde, rus. мйло; dělal *slábě*, to bylo jenom malichernost (Suš.), rus. сла́бо; cejte *tíše* (Hvozd, Řepice, Křešťov.), rus. ти́хо· *túze* se *šikoval* (Zbin., Strážov, Malov., Dneš.) a j.

Odchylně od spisovného jazyka bývá tato délka i ve tvarech určitých, na př.: to je nezhlednej *bóží* dárek (Hvozd); už je *bóží* t. umřel (Postřek., H. Bělá, Kažňov), rus. бо́жій; *blížní*, rus. бли́жній; *plícní* bolest; *klíznej* sejra (Svojn.); zdál se mi *libý* sen (Maž., Žichov.); přišel chlapeček *šwárný* (D. Pořič); *svátý* Jan (Hartman.); *přícnej* tatík (Svojn.) a j.

Povšimnutí zasluhují i některá víceslabičná, na př.: letos je voves *jádrnej* (Hvozd), rus. я́дерной; *lípovej* květ (Řepice), rus. ли́повей; máme hlíněnou troubu (Varvaž.), rus. гли́няный; sválovitý dříví (N. Kdyně); *málická* Ánička (Maž.); na *dálcký* cestě (Pocin.); *pítomcj* kluk (Svojn.); *línecká* sukně t. z Lince (Varvaž.) a j.

Neméně zajímavo jest dloužení slabiky předposlední, na př.: *sychrávo* je dnes; *bolávo* (Varvaž., Řepice) a j. — z pův. participia: *vykopáný* jabka vyhlíží pěkně t. brambory (Postřek.); kobliby na másle *opejkáný* (Žihob.) a j. — tys pěkně *zdvořílcj* (Krasel.); *zednícká* práce stála dvě stotky (H. Bělá, Hvozd).

A naopak zase nacházíme dialektické krácení, na př.: *řipný* zelí (Pocin.); hezkej néni ale *libnej* (Postřek.); *dětncj* (Křečov.); — *makatej* mák (Kralov.); *slamatej* doch (Křečov) a j. — *leskový* prut (Brloh); kobyla je *fašnivá* (Štěkeň); *paravcj* (Svojn.); *smiřlivej* soused (Řepice); panu *ředicímu* (Pačív); *zvěřicí* kalhoty (Přešť.); *neschuzná* cesta (Kralov.) a j.

C. Přípony verbálné.

§ 19.

-nú- nebo *-nou-* zustává vždy dlouhé, za to však kořenná slabika ráda se krátí; dialekticky dlouhá jest: ten muž začíná *chřádnout* (Hvozd, Hodov., Raděj.); *spádnout* nemoh; chtěl to *zvíhnout* (Řepice, Svojn.) a j. — Zvláště *i* a *y* pravidlem se dlouží.

-nu- (vzniklé analogií k participiu na *-l*?) jest vzácno: ani *sednut* si nemoh (Sulisl.). Srovn. s tím analogický inf. slovesa „vzíti“: kde to má v e z m u t? (Sulisl.). Jinde jsem toho neslyšel.

-ě- u sloves III. tř. jest vždy krátká; dialekticky však dlouží se

a) kořenná slabika: léžet, biežet, viedět (Maž., Horažď.) a j. — nebo

b) kořenná slabika ostává krátká a dlouží se koncovka: *mečít* ti nebudu; *ležít* nechce (Postřek.); *běžít* běžela hyn a pa tán zvostala (Kouto) aj. Srovn. str. 21 č. 11.

-*i*- u sloves IV. tř. dialekticky zřídka se dlouží, na př.: *naprosít* se muší (Němč.) a j. — za to však ráda se dlouží kořenná slabika, na př.: jim se *svíčřit* to ták (Mаž.); do nemůže *chódit* (Postřek.); *strójit* se, to jo (Hartman., Řepice, Krasel.) a j.

U sloves od substantiv na -*ář* a -*ík* tvořených se tato délka zkracuje.

Ve tř. V. dlouží se u iterativ kořenná slabika, na př.: ten toho *shloucí* (Koryt.), spis. shltá; *povjášali* je a voni mněli vztek (Sulisl.); *řmátá* ajž běda (Polyň); dej pozor ajce to *neskřívá* (Štěkeň), spis. neskřivuje; *nechejcej* se tý štrychandy (D. Lukav.); vono se *vopláká* (Otročín) a j. v.

-*ova*-. Je-li sloveso trojslabičné, bývá kořenná slabika krátká; dialekticky bývá dlouhá: *sámovat* (N. Kdyně); *královat* a *pánovat* jen by chtěla (Řepice, Chrást, Vlčňov, Šťáhl.); *schráňovat* (Štěkeň); za-*klínovat* t. zaříkávat (H. Bělá, Svojn.) ; od-*ůrovat* (Roušín) a j. Zvláště *í* a *ý* jsou vždy dlouhé.

Jindy podržují délku základního slova, na př.: já se s tebou nebudu *cikánovat* (Hvozd); dyby *nedarebákoval* (Horažď.); truhlářoval a j. v. — Sem patří i z cizích slov odvozená: *klempíruje* už rok (Svojn.); *falíroval* mu prst t. vadil (Kažňov) a j.

Někdy se dlouží koncovka: dám se *zverbovát* (Polyň.) a j.

D. Spřežky.

§ 20.

1. Je-li složeno slovo s negačním *ne* krátívá kořennou slabiku: rád — ne*rad*; dialekticky ostává délka, pokud jest ve tvaru kladném v tom místě obvyklá, na př.: já sem *nerád* (Kucin.); *nerádi* dávali (Kolin., Suš.); toj - jeden *nečísta* (Hvozd, Svojn.); tu je *nečísto* (Varvaž.) a j.

2. Je-li složeno slovo s jednoslabičnou předložkou, tedy se tato

a) dlouží, na př.: z *pótoka*; za *půjezdnýho* (Maž.); celý to *purádí* vyhořelo (Lhen., Chrást); to mělo dobrej *půčinek* (Horažď.) a j. — *důmnění* (Roušín); — mám dva *vóbrazky* (Maž.); — mléko *návilé* (N. Kdyně); *návidlí* (Svojn.); tys *náděje* náše (Hvozd, Kažňov, Křečov, Svojn.); má *nádmutou* hubu (Hartman.); zlámal si *náhradník* (Kolin.); *nádlesní* (Suš.); — *ústavičně* (N. Kdyně); — *záklíčina* (Kouto) a j.

b) nedlouží se předložka, nýbrž kořenná slabika podržuje délku: malej *pocháp* dyby udělal (Kolin.); *nasvál* (Svojn., Roušín); de to *zeslába* (Svatop., Horažď.); *dočísta* (Svojn.); ňákej čas už dočísta nic nepíju (Svatop.); *pomálu* (Hodovíz, Raděj., Krasel.); to vám byl *narámnej* piták (Lhen.); *narámně* se zlobil (Měčín); *pošmírnej* den (Řepice) a j.

Dialekticky jsou však i příklady p o d r u ž n é h o k r á c e n důležity, které povstaly přiostřením přízvuku na dlouhé slabice, na př.:

pujezdný (Hvozd); *puncbí* nad sencí; na *puncbíčku* (Postřek., Pocin.); *pučit* (Měčích., Svojn., Sv. Jan a j.); *vustat* (Dobřív); *zustal* sem tam u ni (Žichov.) a j. — *huhrabák* (N. Kdyně), jinde: ouhrabák; *ulehle* (Svojn.); v *Zahořinech* (Kouto); nemaj v nich *zalibu* (Kucin.); *zabelka* (Svojn.); na *zaluží* (Kotouň); *zablatí*, *zablatíčko* (Hartman.); *prochodicí* dum (Postřek.) a j.

Zde by bylo možno uvésti slovesa: *při*du, *v*ydu, *pu*du, *zu*stanu, *pu*čim a j., kde jest dialekticky krácena začátečná slabika.

E. Složená slova.

§ 21.

Slova složená mají někdy prvou část dlouhou, na př.: to je pěknej *krásopis* (Hvozd) a j., avšak pravidelněji bývá druhá část

a) dlouhá bez ohledu na kvantitu prvé části: *vohněpál* (Postřek.); Buh stvořil i *živočíchy* (V. Bor); v *cukrovárn*; von byl v *čtyrhráně* (Kucin.); *stromořádí* (Suš., Plzeň); *kostivál* (Zálší); *tvrdošíjnej* kluk (Řepice) a j.

b) krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: bečela sem *tenkrat* ako fúnus; *kolikrat* (Sulisl.); tenkrat je se bídný bránit (N. Postřek., Zbin., Krasel.); *víckrat* sem tam šél za svátek (Kolin., Víteň); je *dvakrat* vdovičkou (Štěkeň); *devěkrat* (Pocin., Janov., Elhov., Přešt.); *třikrat* v týdni (Jedov.); *jednobrazdnik* (Svojn.) a j.

Některé jiné případy, které vlastně do kmenosloví patří, uvedeny jsou mezi tvaroslovnými v oddíle následujícím (Geb. H. Mluvn. I., str. 599.).

Tvaroslovné změny.

A. Skloněni jmenné a zájmenné.

Maskulina.

§ 22.

I. -*o*-kmeny. *a*) *Nominativ sing. jednoslabičný.*

α) Kořenná jest ve všech pádech dlouhá — v spisovném jazyce pouze v nom. sing., na př.: *práh*, *práhu* (V. Bor, Krasel.); na *práhu* (Boubín, Komšín); po-tim našim *práhem* (Maž.); *práhy* t. zápraží (Kot. H., Měčích.), rus. порóгъ—порóга; dal holubom přahoušel *hráchu* (Hvozd, V. Bor); jako pul hráchu (N. Kdyně, Polyň, Malov., Krasel.), rus. гóрохъ—горóха; vod *mrázu* (Kolin.), rus. морóзъ—морóза; v *páse* pod fěrtuch (Kouto), stsl. a rus. пóясъ, rus. i пасъ—пáса; sem patří i *pán* ve vok. sing. a v titule: *páne*, pojte; milistrant šél s *pánem* falářem (Raděj., Svojn.), rus. панъ—пáна a j.

β) Kořenná slabika jest ve všech pádech dlouhá — v spisovném jazyce krátká, na př.: moh sem *smrádem* pójit (Hartman.), rus. смóродъ na Bole*hrádě* t. les (Varvaž.), rus. гóродъ; je na *mlátě* (Babín.), rus. мáлотъ; menuje se *Ján*; na svatýho *Jána* nosí děvčata korouvičky (Hvozd, Bušov.); patří k sv. *Jánu* (Kolin.); při svatym *Jáně* (Mlyneček, Veleš., Komář.); — *rák, ráci* (Postřek.); tam nejsou *ráky* velký (Kolin.); chytil sem mnoho *ráku* (Postřek., N. Kdyně, Sulisl.), rus. ракъ—рáка; jako štíru *hádu* (Polyň), rus. гадъ—гáда; Němci maji honný *strách* (Strážov), rus. страхъ—стрáха; *sád* t. mezník (Třebče); pustit do *sáda* (Kucin.); *sády* (N. Kdyně, Pocin.), rus. садъ—сáда; byl pevný *čás* (Postřek., N. Kdyně, Polyň, Elhov., Hartman., Kažňov, Partot., Měčín, Varvaž.), rus. часъ—чáса; *spláv* (Besed.); u *splávu* (Postřek., Kolin.), rus. сплавъ—сплáва; bylo to za *mráku* (Postřek.), rus. мракъ—мрáка; *svál*, *svála* ti nemá (N. Kdyně), rus. свалъ—свáла; — *dúby* se zelenaji (Maž.), rus. дубъ—дýба; daleko do *svieta* (Hartman.), rus. свѣтъ—свѣ́та; muj *Bóže* (Vranov, Kažňov, Chrást, Řep., Krasel., Pís., Komář.); s pánem *Bóhem* (Hartman.), rus. богъ—бóга; — *čérty* sem tam vociď vyhnal (Elhov.), rus. чёртъ—чéрти.

P o z n á m k a. Možno bylo by tu připomenouti: těm zácnejm *hóstum* (Maž.) prvotně ikm.; *fáchy* (N. Kdyně) z němč.; já mám ňákej *kňáp* m. chňap t. hmat (Křečov); koupil *štůs* dřívi (Kažňov); oj toho *Rúsa* (Svojn.); to je z *trúcu* (Hartman.); *síc*, *sícu* t. stolička (Pocin.); *jílmy*; *klíhu*; vod *jíhu* a j. (Řepice).

γ) Kořenná slabika jest v nom. (akk.) sing. krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: vosrchlý *chleb* (D. Lhota, Strážov, Kolin., Křečov, Krasel., Maž.); chcou chleb? (Otěvík); vzal si krajec *chleba* (Kažňov); hodí se nám *sněh* (Postřek., N. Kdyně, Sulisl., Zbin., Hradeš., Bušov., Pačív, H. H. Raděj. a j. až po Vlčtýn); procházicí *dum* (Postřek., Pocin., Mlyneč., Kažňov); chodí dum vo- domu (Hvozd, Strážov, Rábí, Horažď., Kvásňov., Hradeš, Hoštic., Svojn.); dyby se *Buh* smiloval (Češtice, Elhov., Malov., Přešt.); aby tě Buh hojnym odplatitelem býti ráčil (Kolin.); Zejnerovic *dvur* (Vranov); *vuz* (Veřech); — dále: *pambu* (Polyň, Boubín); dostal na *chram* Páně (Loza, Roušín, Svojn.); *pas* (Postřek., Svojn., Doudl.); *val* (N. Kdyně) a j.

δ) Kořenná slabika jest ve všech pádech dial. zkrácena, na př.: *stin*; ve *stinu* je (Postřek.); z *likem* nebo prášky to de ináč (Přešt.); buchta s makem (Štěkeň); třinact *sahů* dřiví (Brť); Šimanuc *mlyn*; to de vod *mlyna* (Postřek.).

b) Nominativ sing. víceslabičný.

§ 23.

α) Kořenná slabika jest dial. dlouhá, na př.: *prápor* (Bušov., Třemoš.) maji *prápory* (Kouto), rus. прáпоръ; lituj mně trávo, *jásanc* (Maž.), rus. ясень; rozdívati žemličku lnu dyj se dělá *kúžel* (N. Kdyně,

Řepic.), rus. кýжель; *ímel*, *ímela* (Krasel.); pan *místr* je ve verštatě (Štěkeň, Svojn., Sv. Jan); místra si chválí (Krasel.); byl tu *kmůtr* (Kažňov); *chrápot* (Svojn.); na *fúnus*, vod *fúnusu* (Kažňov, Třemoš., Pr. Újezd a j. až po Stachov jž.); nemá ani *tépich* (Vejprn.); to je *fíšpan* t. rákos, něm. Fischbein (Komář.); byl dobrej *sklízuňk* (Řepic., Strak.), tato poslední přejatá.

Poznámka. Tu sluší připomenouti ještě: *íštrmenty* (Hvozd, Svojn.); *íšpechtor* (Křečov); *ádyjunk* (Křečov, Jinín, Maž.); *šífoner* (Bušov.).

β) Kořenná slabika je dial. krátká, na př.: *žbaneček* (N. Postřek.); v *Kyčové* m. Klíčově (Kouto); *svicnik* (Veleš.); *Višek* (Svatop.); co *pisku* drobneho (Viteň); *unor*, *řijen* (Raděj., Řepic.); byli *blazni* (Brnîř.).

Povšimnutí zasluhují některá adverbialně užívaná slova lišící se dialekticky kvantitou, na př.: *včéra večér* (Polyň); včéra pršelo (Horažď., Pís., Maž.), rus. вчерà; *zdůla* (Besed.); nebucni se stolu *dólu* (Hvozd, Žihob., Střelhošt., Řepice); *vdóle* je zem (Pís., Svojn.); dóle i na hóře (Chrást, Krasel.); *délu*, *dému* (Domažl., Chrást).

II. *jo*- kmeny: *a*) *Nominativ sing. jednoslabičný.*

§ 24.

α) Kořenná slabika ve všech pádech dial. dlouhá, na př.: to je *kéř* (Bušov.); nandala si plnej *kůš* jetele (Hvozd, Lhenice), mrus. кôшъ; to je péknej *múž*; je vod *múže* pryč (Strakon., Křešťov., Řepice, Pís.); máš sveho múže (Kažňov); muj zlatej *múži* (D. Pořič), rus. мужъ—мýжа; poto holt jedou na *kráj* vesnice; zás bude z *kráje* počet (Postřek., Kouto, H. Bělá, Bušov); příde to k ňákýmu *kráji*? (Kolin.), rus. крайъ—краá.

β) Kořenná slabika jest v nom. (akk.) sing. krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: nosidla na *hnoj* (Polyň); z vola máme *loj* (Hvozd, Křečov); *dešť* (Chrást) jinde dýšť; puč mi *nuž* (Kažňov); jadrnej *luj* (Horažď., Krasel., Řepice, Svojn.); vovčí *hnuj* (Lhota Kd., Hvozd, Kažňov, Mrtníky, Varvaž.) a j.

b) *Nominativ sing. víceslabičný.*

§ 25.

α) Kořenná slabika dial. dlouhá, na př.: *kášel* silnej se menuje bufák (Hvozd; Domažl., H. H. Raděj., Křečov, Kažňov až po Vlčtýn), rus. кáшель; *kníhař* (Strážov); *hájič* t. vích (Žihob.); *hádač* (Řepice); *lítač* t. nezveda (Svojn.); i *Jéžiše* Jeho syna (Kolin., Komář.); s pánem *Jéžišem* (Postřek.); ten žid se menuje *Móžiš* (Komář.); *skládatel* té písničky (N. Kdyně); *jítrocel* (Chrást); *rúměnec* (Řepice); *mázovec*, *púškvorec* (Svojn.).

β) Kořenná slabika dial. krátká, na př.: *ružence* má hu mně (Lhota Kd.).

Kvantita v jednotlivých pádech *o-* a *jo-* kmenu.

§ 26.

Gen. sing. má dlouhou koncovku, na př.: né, byl sem *domá* (Krasel.) adv.; z *lesá* tě vyprovodim (Hartman.); též: *včerá* hořelo u Králov (Lhenice).

Vok. sing. má kořennou slabiku dial. dlouhou, na př.: *páne* (Svojn.); *óče* náš, jensi; muj hezkej *chlápče* (Maž.); *múži*, co to děláš? (D. Pořič.)

Nom. plur. *a*) koncovka *í* dial. zdloužena, na př.: *chlapí* (Postřek., Strážov); ty sou ičko *pání* (N. Kdyně, Bušov., Chrást, Švejkov., Lobzy, Dobřív, Třemoš., Víteň); ty mejštacký *zubikantí* (Hvozd); *kamarádí* mé (Kolin.); tam dú *harestantí* (Raděj.); *psí* (Žihob., Komář.); ty Volský *brumbáří* (Manet.); už zas s tebou *čertí* šíjou (Štěkeň); — *bůťácí* sou ve Lhotě (Dub. Lhota); *sedlácí chlupáčí* (Mlyneč.); to sou *darebácí* (Víteň, Hvozd, Řepice, Strážov, Druzd.); — *kněžicí*, *mlnářicí* (N. Kdyně); *zednicí* maji zlatý kladiva (Kolin., Červ. Pořič); *mužicí* (Druzd., Zbin., Spule); všickní pancký *poručnicí* maji peněz dost (Červ. Pořič); *ouřadnicí* (Krasel.) — *klucí* kozelce dělaji (Kažňov, Řepice, Stachov, Komář.); — odstupující *súsedí* ti přejú chčestí (Postřek.); *lidí* tě neznaji (Hartman.); *učitelí* (Roušín), tyto poslední příklady místo naležitého *é*. — *tesaří* (Postřek., N. Kdyně, Přešť.); *hlínaří*, *snopaří* (Dub. Lhota); *sahaří* porážeji dřejví (Hvozd); *pečenkáří* (Spule); *mlnáří* (Strážov); — *chlapcí* hráli kolomastryku (Hvozd, Druzd., H. H. Raděj., Výrov, Třemoš až po Komář.); *chlapsí* (Varvaž., Veselá, Vejprn., Vlčtýn, Řepice); *brabcí* zobaji pšano (Sulisl.); divoký *kancí* (Hodov., Hvozd, Raděj., Spůle); — povšimnutí hodno: muží, kněží, bratří (N. Kdyně, Strážov, Elhov.) jako v stč.

Koncovka *í* není obecná, přichází i krátké *i*, zvláště je-li dlouhé *a* v předposlední slabice: búbláci, voláci a p.

b) koncovka *-é* dial. krátí, na př.: *anděle* překrásně zpívali; *přátele* (Strážov, Češt., Pís., Maž.); Pavla oce sme přátele (N. Kdyně, Račov, Veřech., Chanov., Střelhošt., Soused, až po Švejkovice); milujte se *manžele* nýni (Maž.); *lide* mně to nepřejou (Křešťov.);

c) koncovka *-ové* se dial. krátí, na př.: sou *králove* (Kouto, Mrákov); *kyjometrove* (Vranov); dyž tu byli *Švejdove*; tři *krejčove* (Zbin.); moje *strýcove* sou v Praze (Strážov); obá *rodičove* (Češt.); boreť budou *synove* vo-táty (Horažď.); *pánove* (Soused., Střelh.); takoví *chlapove* sou jako *dubove* (Chrást); jinde zachovává se tu délka.

Gen. plur. dial. zkracuje *-ů*, na př.: z volověných *knofliku* (Mrákov); do podneška tam řikaj u *Dindalu* (Pocin.); plášť měl devět *krádlu* (Zbin.); ten mi dal *výčitkuch* (Žihob.); vo-tech *cerelu* kůš (Přešt.); to mu nevodpustim věčně *včkuv* (Hvozd, Štěkeň); u *Pavliku*, *Babku*, *Ronsu* (Křešťov, Elhov., Pal.); *bramboruch*, *křikuch*, *chlapcuch* (Řepice); pár *dukátuch* litovati (Švejkov., Jelenov); nespatřim tam z mojich *lidu* žádneho (Maž.); *Hodiku* to maj taky (Brníř., Komář.); bohatých *rodiču* syn (N. Kdyně).

Dat. plur. dial. zkracuje *-ům*, na př.: *a*) *-óm* zkráceno nežli přešlo v *-ům*: *muzikantom* (Kouto); *pánom* byli dlužni (Kolin.); dal *holubom* přahoušel hráchu (Hvozd, Bušov.); *volom*; di *Kurandom* (RHODS., Druzd.); *vtákom, Dubom* (Chrást); *Holom, Mrázom, Kozom, Nchybom* (Velešín); *hodinářom, Divišom, mužom* (RHODS., Chrást) *knčžom, lidom, vánocom* (Měčín); *tesařom, krejčom* (Přešt.);

b) *-um*, na př.: nabí těm *klukum* (H. H. Raděj.); těm *dubum* to nepovidej (V. Bor); dvoum *pánum* (Krasel.); dej těm *holubum*; vyhnuli sme se *sporum* (Strak.); ke *Kulhanum* (Rankov); — *chlapsum* vieři (Polyň); k *Elhojcum* chodíval (Elhov.); k *Libčticum* (Maršov); *zlodčjum, hrncum* (V. Bor) a j.

Zde možno uvésti i tvary: pudeme k *Železnovum* na hrátky (Žihob.), k Horskejm *kovářovum* (Krasel., Dobev).

Lok. plur. krátí *ích*, na př.: maji to [vyrážku] v *oblįčejich* (Lhota Kd.); Káče roznese po *strejcich* (Boubín); ze *Zbinicích* Jíra švec (Zbin.).

P oz n á m k a. Adverbialně užívaný lok. na *-ů* rovněž krátí, na př.: hyn *dolu* bylo vidět (Polyň, Kolin., H. Bělá); dyž de mněsíc na schod dolu (Svatop.); dy de *domu* (Krasel., V. Bor, Svojn., Trh. Sviny, Mičov., Žichov., Hartman.); *delu* sem je snážeje (Přešť.), přide *demu* (Růvná).

N e u t r a.

§ 27.

I. *o*- k m e n y. Je-li nom. sing. dvojslabičný, tedy se

a) kořenná slabika dial. dlouží, na př.: vědro *píva* (N. Kdyně, Kažňov, Řepice, Horažď., Pís.), rus. пúво; *próso* (Kotouň), rus. прóсо; ať je tu *tícho* (Svojn., Bušov., Raděj.), rus. тúхо; té *žíto* (Postřek., Lobzy, Zubč., Stachov jž.), rus. жúто; táta je za *húny* (Hvozd), rus. гýмно; *jítro* pole (Řep.); *ítro* t. ráno (Roušín); *Rúsko* je veliký (Veleš.).

b) kořenná slabika dial. krátí, na př.: *rano* přídu (Řesán.); ten chlap se zakopne pře-*steblo* slámy (Hvozd, Strážov, Krasel., Svojn.); *křidlo* (Strážov, Bušov.); starý *pobřislo* (Češtice); s *mlikem* (Brníř.); *usta* u peci; nemam ani do *ust* (Postřek., H. H. Raděj.), rovněž: *pero, meno* a j.

II. *jo*-k m e n y. Je-li nom. sing. dvojslabičný, tedy se kořenná slabika dial. dlouží, na př.: vle-si na *lóže* (Kažňov, Švejkov., Veřech.); skučel v *lóži* (Sulisl.), rus. лóже; noc je nejčko jako *móře* (Chrást, Kažňov), rus. мóре; já mám *hóře* t. soužení (V. Bor), rus. гóре; přes *póle*, v *póli* (Maž. a j.), rus. пóле; *vóle* mněla jak dvouušnik (Hartman.).

K v a n t i t a v j e d n o t l i v ý c h p á d e c h *o*- a *jo*-k m e n u.

§ 28.

Gen. sing. někdy dlouhou koncovku, na př.: z *jará* tu bejvá hezky (Rábí); vod *mnohá* let stávala (Pocin.), celkem zjev vzácný.

Nom. plur. má někdy dlouhou koncovku, na př.: zpomeň na ty *slová* (Pocin.).

Gen. plur. podržuje délku kořenné slabiky, na př.: několik *jáder*; z *játer* (Hvozd, Svojn.). — Krátkou slabiku dial. dlouží, na př.: bouch kamenem do *vrát* (Ondřov., Hvízdal., Hvozd, Bělá); dostal buchtu do *zád* (Chrást, Varvaž., Svojn.).

Dat. plur. má *-om* (vedle *-ám*), na př.: *městom* je inak; ta vláha škodí *polom*; *ložom* (Chrást); *vejcom* (Měčín) v spis. jazyce je *-ím*; — nebo *-um*: až k těm *hnízdum* (Horažď.); šél k *vratum* (Kažňov).

Lok. plur. má *-ich* místo *-ích*: chodí po *vejcich* (Kouto).

III. *ъjo*-kmeny

§ 29.

a) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: včera sem dostala *psáni* (D. Pořič, Maž.); pod *páždim* (Chrást, Vlčtýn, Šťáhl.); pták sivého *péři* (Mrákov, Polyň).

b) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *dřiví* (Postřek., Brť).

Kvantita v jednotlivých pádech.

Pády zakončené na *-í* zkracují dial. koncovku, na př.: místo *hospodářstvi* meho (Pocin.); zavřelo se *kvíti* (Vranov, Hoštice); ve žněch metá rolnik *vobili* (Hvozd); kálel *dřívi* (Žihob.); *mládi*, *neštěsti* (Zbin.); koza je v *zeli*; po *bohactvi* (Hartman.); *souženi* (Zbin.); přinej sem to *vysvěčeni* (Maž.); *umučeni* Bóži (Jedov.); jag-mu *psani* přišlo (Trh. Sviny).

Instr. sing. krátí *-ím*, na př.: *dřívim*, *listim*, se *zelim* (Řepice); slepici vypařenou nebo s *peřim* (Kolin.); stáli tam za *křovim* (Klášter).

IV. *en*- a *ent*-kmeny, v nom. sing. *-ě*.

§ 30.

Gen. plur. dlouží koncovou slabiku, na př.: *semán* je dost (Postřek.); *kuřát* (Domažl., Pocin., Stachov jž.); *vnoučát* (Brniř.); měl sem dvanást *telát* (Brť); od *zvířát* (Víteň, Čížice); *housát*, *prasát*, *jehňát* (Varvaž., Třebče).

Dat. plur. krátí dial. koncovku, na př.: *prasatum* dala votavy (Dol. Pořič); *kuřatum*, *semanum* (Horažď.).

Feminina.

§ 31.

I. *a*-kmeny.

Nominativ sing. dvojslabičný.

α) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: *včála* (Pačív, Krasel., Varvaž. a j.), rus. пчела́; *rýba* (Postřek.), rus. ры́ба; to je *hnída*; céza *hnídu*

(Svojn.); na hlavě měl *hnídy* (Hvozd, D. Bělá), rus. гни́да; *bzdína* (Svojn.); bude mít zas *bzdínu* (Štěkeň) srovn. rus. бздѣніе; tekla mu *slína* z huby (Hvozd, D. Bělá, Svojn.), rus. слю́на; taková je jeho *hřívna* t. odměna (Řepice), rus. гри́вна; tu je mandátu, dyž se tě podivá na tu *kníhu* (Horažď., Krasel., Sv. Jan, Komář.); kníhách, kníhama (H. H. Raděj.); *májky* (Polyň), rus. ма́йка; *jískra* (Horažď., Roušín); *jískry* lítaji (Řepice), rus. и́скра; *húbu* nadmutou nosila (Hartman.), rus. гу́ба; *hráďka* (Křešťov.), rus. гря́дка; *trúska* vod železa (Roušín), rus. тру́ска; — *vůsa* mně štípla (Lhenice), rus. оса̀; *jíkry* sou bílý (Horažď.), rus. икра̀; mněsíček výde z *hóry*; za *hórou* (Maž.); zezdola na *hóru* (Křečov, Řepice); na *hóře* (Chrást, Hvozd); hůra, rus. гора̀ akk. го́ру; byla moje *vína* (Maž.);— *sáma* (N. Kdyně) něm. Saum; četnik dostal *zrádu* (Volšov); pád na *ránó* t. hranu (Postřek.), stsl. granь; hezkou *céru* má (Vranov); hde je vaše *céra* (Horažď.); s tou *cérou* (Maž.); to byla taková *brúna* (Žihob.) sthněm. brān; vod studnicí je *stůka* (Křečov).

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *važka* (Postřek., Křečov, Svoj., Veleš.); vezmu-li na tebe *dutky* (Hvozd); do těch *nužek* (Otěvík); hledal *huby* (Postřek.); *bidu* vyžene bej zařikávání; *puda* t. podlaha (Pocin., Boubín); má *ucta* přeju (Kažňov); *hřiva*, *římsa*, *žila* (Strážov); *šňury* (Polyň); na *tačky* (Chrást); padaly *krupy*; krupama (Králov.); pěkný *travy* sme měli (Nežet.); na *huře* moc pršelo (Rankov).

b) *Nominativ sing. víceslabičný.*

§ 32.

α) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: ty *čábero*, vyčabřila uj si se (Řenče); *fíjala* (Svojn.); fíjaly se rozvily (Hvozd); v *hódinu* smrti (Druzd.); *kníhara* (Brť); *kníhačka* (Komář.); *lúdačka* t. červenka (Besed.); *píjavka* (Žihob.).

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: nechoď do *huštiny* (Kažňov); *placačka* (Sv. Jan); má silnou *naturu* (Postřek.), jinde vždy n á t u r a.

II. *ja*-kmeny.

§ 33.

a) N o m i n a t i v s i n g. d v o j s l a b i č n ý (po odsutí koncovky jednoslabičný).

α) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: vono mu to neškodí na *zráji* (Suš.); zavorat hnuj k *síji* (Křečov); u plouhu sou *tíhle* neb kleče dto; *žídle* t. moučenka (N. Kdyně, Komšín, Kotouň, Řepice); *špíce* (Měčích., Varvaž.); mušim na sejpku, máme *zvíž* (Horažď.) a j.

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *dveře* sú obarvený (Postřek. až po Komářici); já mám *praci* dost (Kralov.); *drubeř* (Míchov, Kvašňov.); no je jich takových *piseň* (Maž.); *kuže*, *ruže* (Polyň).

K v a n t i t a v j e d n o t l i v ý c h p á d e c h *a-*, *ja-*, *ьja-* kmenů.

§ 34.

Instr. sing. v dvojslabičných slovech buď kořennou slabiku krátí, na př.: za vysokou *branou* (N. Kdyně); po tou *lipou* (Hartm.); s *mamou* (Kotouň); pod *škalou*, *kolnou* (Kolin., Maž.) jako v spisovném jazyce, nebo nezkracuje, na př.: jámou, slámou (Kažňov, Řepice, H. H. Raděj., Svojn.); s *kurou* seškrab; se *smulou* (Hvozd); s jakou *mírou* ty k lidom, s takovou voni k tobě dto; vyběh *dírou* ven (Svojn.) a j.

Instr. sing. krátí koncovku: šli za *rakvi* (Hodov., Hvozd, Raděj.).

G e n. p l u r. kořennou slabiku dlouží, na př.: hřímá ze všech *strán* (Raděj., Kažňov, Svojn., Hartman., Maž.); z *rýb* kostičky zaházem, aby bylo ovoce (Otěvík); — je tam málo *třéšni* (Maž.); — sem možno uvésti nezkrácené: stóji podle *dvéři* dto, v nichž obou zkrácena i koncovka.

Dat. plur. krátí dial. koncovku, na př.: *kobylam* (Zbin.); rozumí *rybam* (RHODS., Křečov, Chrást); Pepka šla na pole *kravam* pro krmení (Hvozd); pudem *kmotram* (Soběk.); malym *dětkam* na boty (Zbin.); šel k *pánam* (Maž.). — *vochcim to* neškodí (Krasel.); nečuchej těm *růžim* (Chrást); *košilim*, *skrcjšim* (Horažď.).

Lok. plur. krátí dial. koncovku, na př.: snopy sou v *budkach* (Víteň); na *loučkach*; na *Šebeskach* i Šebesce (Spule) ; na *jamach* ; byl na *rybach* (Křečov); v *zahradach*, na *drahach* (Chrást); ve všech *chalupach* (H.H. Raděj., Miroš., Veselá); dyby tě hna *marach* nesli (Elhov.).

P o z n á m k a. Sem patří i tvary analogické mající stejnou koncovku: u *stranach* byly niší kranáty (Přešt.); — ve *vědrach* (Řep.); na *ramenach* (Přešt.); na *kuřatach* vydělal (H. H. Raděj.) a j. — roste na *travnikach* (Hvozd); bejvá na *dubach* (Chrást); byl sem dneska v *lomach* (Lobzy).

Instr. plur. dlouží dial. v koncovce, na př.: třetí (koláč) s *rozinkáma* (Maž.) ; — krácení kořenné slabiky není stálé : s kr*a*vama — kr*á*vama (Kolin.) a j.

Subst. p a n í rádo zkracuje koncovku: *pani*-mámo (Kouto, Rábí. Polyň, Kažňov a j.); *pani* nevěsta (Strunkov., Volyň); viděl ste *pani* starou (Bučov.) a j.

III. *i*-k m e n y.

§ 35.

a) dlouží dial. kořennou slabiku, na př.: mněla by z něj *rádost*; teprv bude *rádosti* (N. Kdyně, Hartman.), rus. pа́дость; mám samou *žálost* s nim (Brníř.), rus. жа́лость; má *bólest* (Chrást), rus. бо́лесть — *mejši* sou zlý (Koryt.), rus. мышь — мы́ши; neberte si *móc* (Zálší); mluví nejčkodle móc hápavě (Horažď.) užívané příslovkově.

b) krátí dial. v koncovce: mocli maji *polnosti*? (Jinín). — věř víc *vočim* než *ušim* (Rokyc., Švejkov., Bušov., Lobzy); *kostim*. *husim* (Horažď.), toto není dial. mask.

Adjektivum.

§ 36.

Kromě kořenné slabiky v positivě (srovn. str. 18. sl.) dial. krátí zvláště koncovky v t. zv. složeném sklonění.

a) koncovka *í* se dial. krátí, na př.: *hadi* jazyk (Zbin.); *zvířeci* kalhoty dto; *mateři*-douška (Svojn.); — komparat. a superl.: *nejhorši* věc (Kouto); dy mam *nejpěknějši* žízeň (Soběk.); nejni nejhorši holka (Zbin., Žichov.) a j.

b) koncovka *é* se dial. krátí, na př.: *smutne* srce moje (Žichov.); žalo trávu *hezke* děvče (Křešťov.); na to *dobre* pivo (Pís.); *páte* přikázání (Svojn.); *žádne* štěsti (Maž.); dělaji *měke* nebo *velke* kopy (Dub. Lhota); maji *pěkne* šaty (Křešťov.); proj za nás za *hříšne* (Hvozd) a j.

c) koncovka *ého* (ýho) a *ího* se dial. krátí, na př.: ze *sedleho* mleka (Postřek.); uslyš *časneho* člověka (N. Kdyně); co je tu *noveho* (Pocin.); z *drobneho* kameni (Strakon., Strážov, Češt.); ona *každeho* zcemperuje (Pís.); voplín nad rejdovačkou otáčí se kolem *svůrneho* hřebu (Elhov., V. Bor); holubička tichá z *letoveho* (t. letního) kraje (Maž.); mám sena *ženateho* (Trh. Sviny); toho *praveho* ťal do *živeho* (Jedov., Rankov). — vod *Bóžiho* narození (Postřek.); z *teleciho* a *hověziho* masa (H. H. Raděj.); — je *nepořádnyho* rodu (Lhota Kd.); je od každyho *bukvicovyho* kořene (Jedov.); takovyho kaplana (Elhov.).

d) dial. se krátí koncovka, v níž je *m*, na př.: (sing.) jinemu *neznámemu* (Mrákov); *malemu* děťátku *narozenemu* (Pís.); memu *milemu* zustanu verná (Kolin.); tako*vemu* člověku (Jedov.); — nejsem *žádnymu* troničku dlužna (Pocin.); tomu *istymu* upad nos (Hoslov.). — lok.: v *celem* roce zpivá (Víteň); v *hustem* loubí (Žichov.); v *tmavem* hrobě (Dol. Pořič.); v *deštivem* čase (Z. Zbor.); klopýtá při každem kroku (Češtice); v *englickem* králostvi (Elhov., Maž.); — při *svatym* Janě (Mlyneč.); nechtěl mně to při *živym* Bohu dát (Stráž., Vranov); v *svobodnym* stavu né (Polyň); ve *vysokym* lese (Hradeš.); v tom *starym* chomoutě (D. Pořič); v *teplym* mlíce (Křečov, Krasel.); vo *novym* roce chasa martínkuje (Koryta); po *dobrym* nebo po *zlym* (V. Bor); ta baba má v *dobrym* místěti proříznutou (Stěkeň); h vosum a třica*tým* roku (Maž.); — v domně *Bóžim* (Polyň);

instr.: s tim *velkym* knoflikem (Brníř.); na - tim *kontrbučenskym* fundem (Kouto); pod jaborem pod *zelenym* (Žichov.); s takovymdle *tupym* nožem nenakrájim nic (Horažď., Břežan., Kotouň. Krasel., Soused.); *širokym* kolejem (Miroš., Bušov., Švejkov.); žlabem dva třevice *vysokym* (H. H. Raděj., Veselá. Lobzy); před *Záleskym* posvícenim (Maž.); *jamovatym* polem (Třebom.); — s *dnešnim* stavem (V. Bor); s *domácim* knězem

(Střelhošt., Račov., V. Bor, Krasel., Hradeš., Bušov., Dobřív, Třemošná); — za prvn*im* (Chrást); s tym lehč*im* nákolesnikem to šlo, ale s tim těš*im* ne (Horažď.);

dat. plur.: *malym* dětkam na boty (Zbin.); *chudym* lidom (Postřek.); — k *domovnim* dveřum (Polyň);

instr. plur.: mezi matkama *Božima* t. j. mezi 5. a 15. srpnem (Pocin.).

Číslovky.

§ 37.

Dloužení kořenné slabiky, na př.: *šést* ich je (Postřek.); — de na *šístej* rok (Maž.); *šístá* hodina (Roušín); k *sídmej* hodině bude lepčí (Maž.); *vůsmej* rok (Hartman.).

Dloužení koncovky, na př.: *vobá dvá* (Domažl., Brníř.); tám dou *dvá* židí (H. H. Raděj., Křečov, Zbin., Chrást až po Partolice). — někdy bývá činěn rozdíl: v o b á d v á mně rádi maji — v o b a stromy porazili (Hvozd), ve rčení: d v á chlapí jako d v a stromy (V. Bor) a j.

Krácení v koncovce: jel jenom s *jednim* koněm (Hvozd, Soused., Střelh., Chanov., Hradeš., Řesán., Svojn., Vlčtýn, Veselá).

Zájmeno.

§ 38.

a) Základní slabika se dlouží, na př.: šél bych k *tóbě*; vona ho k *sóbě* vábila (Maž.); — velmi často bývá to při n a š e, v a š e : *náše* selka (Postřek., N. Kdyně); sama náše věc (Sulisl., Mrákov); ba ju, dyť je to *váše* (Hvozd); náše kobylenka léži (H. H. Raděj., Elhov., Stachov jž.); *náše* děti (Otročín); pučte mi *váše* vidle (Hvozd); hde sú *váše* holky (Raděj.); stúpni pod náše okna (Pocin.) ; — nevíme hodinu smrti *náši* (Kažňov) ; vo *náši* pouti (D. Pořič, Elhov.); — v *násom* gruntě (Vranov); — z *nášich* hor tečou potoky (Stachov jž.); — *vášemu* strejčkovi dto.

b) Koncovka nebo předposlední slabika se dlouží, na př.: *voná* je s tim vina (Horažď.); voná zemřela (Hartman.); bedle *ňého* (Vranov); třeti den bylo po *ňém* (Hartman.); ten *jích* má (Řepice); *naší* to povídali (Varvaž.); *naších, naším, našíma* (Komář.); z vaších bratrúch nic nebude (H. H. Raděj., Miroš., Švejkov., M. Bor, Střelhošt., Komšín); z *vašíma* přátelama (Pr. Újezd, Polyň).

c) Dial. krátí se *α*) osobné zájmeno, na př.: *ja* se bojim (Kolin.); *ja* taky na ně hral (Trh. Sviny) ; — hu *nas* je zímě siberyje (Hvozd) ; pozdra - *vas* Pámbu (Raděj.) a j. — přijte k *nam* já *vam* dam jabka ; Vondruc strejček to je *vam* žencká počívka (Hvozd, Raděj., Dneš., Miroš., Letkov, Vlčtýn, Hodov, Výrov, Elhov., Č. Pořič).

β) instrum. sing. na *-ím* (dial. -ým), na př.: že nad *ním* něco záleželo (Kolin.); šél s nim (Víteň. Vlčtýn, Hoštic., V. Bor, Hvozd, Křečov, Rok., Kažňov, Lukav.); běžel za nim v hapatách (D. Lukav., Krasel., Č. Pořič); nejni s *čim* bránit se (Kouto, Hvozd, Hoštice, Bušov, Todeň); dybych mu co chtěla dala, tak je to všechno *ničimž* (Jinín, V. Bor, H. H. Raděj.); — s *našim* nebyl (Chrást). — za-*tim* se skamenily t. chleby (Postřek.); hde jak s tim moh pořídit na vůz (Brť, Brníř., Mrákov); po-tim našim stájem (V. Bor, Hvozd, Kažňov, Víteň, Dřešín, Janov., Ruvná); naj tim i poj tim nic (Horažď., Štěkeň, Kucin., Svatop.); já by se tu s tim hodně paroznil (Záhorčice, Raděj., Žihob., Strážov, Dobřív, Švejkov.). — pře-*tym* (Sulisl.); vodešel s tym jednym klukem (Chrást, Kotouň) — sem lze připojit: s *kym* to de (Křečov, Hvozd, H. Bělá); ponocovat s nekym (Horažď., Svojn.); s kym si hobořila (Hoštice, Partot.).

γ) ve tvarech žen. rodu krátí se *é, í*, na př.: vo-*te* doby ho má na hlavě (D. Pořič); v *te* době to šlo (Elhov.); zúženo: v *ty* náši zahráce dto; — ajť do *ni* nechodi (V. Bor); do *jeji* porušek (Hoštice, Žichov.); dává *ji* mlsnoty dto; že s *ni* promluvi (Vranov); — u *naši* cesty (V. Bor); v tej *naši* maštalce (Víteň); vo *náši* pouti (D. Pořič, Elhov.); *či* té divče (Mrákov) a j.

δ) zájmena *můj, tvůj, svůj* krátí dial., na př.: *muj* vlastenskej je (Postřek.); nepovidej mi o něm, znám ho, že je *svuj* (RHODS., Křečov, Kažňov, Elhov.); muj syn túze je zřezal (Zbin., Řep., Švejkov., Maž. a j.). — neni nic *tveho* (Pocin., V. Bor); pro *sveho* synáčka (Strak., Žichov., Češtice) a j. — dal sem *memu* synu kontracht (Zbin.); *svemu* oci a matice (Polyň, Žichov., Kolin.) a j. — vo *mym* klukovi (V. Bor); na *svym* nemá dvacet jiter (Lhota Kd.); to je na *tvym* podzemku (Horažď.); — s *mym* milym nechodim (N. Kdyně); dokuď je *svym* pánem (D. Pořič) a j. — netrap srce *me* (Žichov.) a j.

Příslovky.

§ 39.

a) Dial. dlouží se kořenná slabika v kompar., na př.: *touž* to nejde t. tužeji (Brnír.); *ztouž* (Svojn.); rači sem se tlačil *příď* t. více do předu (Žihob.); naše hódiny dou příď, vaše dou *záď* (Štěkeň); vzadu - *záď* — *nejzáď* (V. Bor); ty zustávaji (bydlí) příď; záď to nejni (Horažď.); *říď* — *nejříď; pňžď* — *nejpňžď* (Svojn.).

b) Dial. dloužení u ostatních, na př.: šél *prýč* (Mrákov, Soběk.); *jíž* nemužem vobstát (Maž.); u j si hotov? — *úž*! (Pís.); di *túle* (H. Bělá, Horažď.); *túdle, tú* (Boršov., V. Bor., Maž., Todeň); *túda* sme byli ve Volyni (Krasel.); *tám* spí *zás* (Suš.); *zájs* de (Žichov.); — ja sem *tám* jistá (Postřek., N. Kdyně, D. Lhota); de se tám ty kameny tlučou (Otročín, Pocin., Ondřov., Hvizdalka, Polyň); až k tém stromám tám dou (Škvrňan.) a j. — *tále* ten,

tán ten to povídal (Dub. Lhota, Křečov a j.); nejdu *nikám* (Svojn.); ať nechá *ták* (Pocin.); *ják* šél do dveřích (Kralov.); kdo *pák*? proč-*pa* mlčíš (Křečov, M. Bor, Horažď., Řepice); dy tu byly trhy, bejvalo *inák* (Lhenice); *kterák* sluněčko de (Malov.). — *vocád* nejsem (Suš.); *pokáď* ní nepřídou lepčí noviny (Pr. Újezd); *dokavád*, *pokavád* (Vejvan., Varvaž., Břežan.). — *gdá*, *gdáž*? (Besed.); to sem eště *nihdá* neviděl (Hvozd, Křečov, D. Pořič, Krasel., Strakon., Komář.); *indá* bylo zpěvu (Žichov.); *tehdá* bejval na Novej takovej oucknecht (Víteň); — *jindavá* bejvalo vobilí drahý (Štěkeň). — *všudýž* bel (Postřek.); není ho *nihdý* k najití (Jinín) a j.

Dloužena bývá i negace *ne*, stojí-li o sobě.

c) Dial. krácení jest řídké: jel *take* do Rus (Žihov.); proj - za nás *nyni* v hodinu smrti (Hvozd); *pořad* plače (Elhov.) a j.

Poznámka. Mohlo by se tu připojiti i dloužení předložek a spojek: *mímo* nás tám nebyl nihdo (Raděj., D. Bělá, Bušov., Řepice) a j. — *prúti* nim; ít *naprúti* procestí (Roušín), rus. **npóтивъ**; — *pří*-něm, *ná*-něm (Postřek., Hartman.); *ná*-věky (Svojn.) — dále: *ále* dej pozór (Kažňov); ve jmeno Oce *í* Syna *í* Ducha svateho; von by zaspal *í* soudnej den (Hvozd); *neslí* to dá t. jest-li (Postřek.).

B. **Časování.**

Dialektických odchylek od jazyka spisovného jest mnoho.

Infinitiv.

§ 40.

Infinitiv, pokud je dvojslabičný (s plným -ti) shoduje se s jazykem spisovným, ztratí-li -*i* v koncovce, tedy dial. krátí se kořenná slabika, na př.: nevim, uvidimli eště ruže *kvect* t. umru; dítě muší se *vect*; děti se nemají *plect* velkejm do řeči; budeš inčko *mect* (Hvozd, Bušov., Krasel.); chtěl *ject* (Horažď., Partot., Měčín, Mař.); mušela *přijit* pochroma (Pocin.); chcešli, mužej se *vest*; nemoh *vclest* na strom (Hvozd); — potupělej lid, že je to hloupost *řect* (Lhota Kd.); nechci *řec* (Postřek.); chtěli *utect* při spodku tej škály (Kolin.); dej koláče *pect* (Hvozd, Partot.); — nemoh sem nic jinýho *šit* (Zbin.); muší *byt* hezky, dy to chce schnout (Postřek.); — chce *spat* dto; bude se *smat* (Elhov.); muší *mit* dost (Víteň); — v parně to neni *znat* (Komář.); — mohu *snist*, co chci, zaživu všechno (Češtice).

Infinitivy složené s předložkou nebo předponou, pokud se v spisovném jazyce krátí, podrží dial. délku, na př.: *užít* toho nemoh (Řepice); *pobít* je (Svojn.); jak je *dostát*? vejminek míl tu *dostát* (Postřek.); *vostát* nechce (N. Kdyně); dyž to mužu *zastát* (Kolin.); — von to umí *podát* (Postřek., Mlyneč.); *prodát* na maso vola (Pocin.); neco se *nedát* t. opříti se (Krasel.); *vybrát* a potom si to *nechát* (Postřek.).

Odchylné dloužení u sloves V. tř., na př.: *α*) *kmítat* se nemůže (Řepice); co s tím *dielat*; *kúkat* (Maž.) a j. — *β*) *vorát* ujž sme vorali; *vyčkát*; kerapa to co mušim *spočtát* (Postřek.); hbude *trvát* dlouho (Pocin.); šak ta bude *chovát* (Mlyneč.) a j.

Odchylné krácení, na př.: budu *řikat* t. číst (Víteň, Hvozd, Chrást); *zařikavat* (Janov., Jedov.); vyhybat, vysychat a j. v.

2. Participium *-l*.

§ 41.

Kořenná slabika se *a*) dlouží ve všech tvarech:

α) u zavřených themat (I. a II. tř.), na př.: *ukrád* si kus plátna; vokrád ho; *pád* na ranó t. hranu (Postřek.); *vokrádl* kostel (Sulisl.); *spád* delu; vy*lézla* tamtudy; dyjž sem ho *sík* (N. Kdyně); po*síkla* ječmen (Brloh); víc a víc *chřád* (Křečov. Partot.); *sédl* si pod okno na lavici (Elhov.); *móhli* sme bejti vobá slobodný (Hartman.). — *jél* (jed-) po rynku; když sem *šél* (šed-) po louce (N. Kdyně, Mrákov); von zajs přišél (Lhota Kd., Pocin.); dy semž *jél* a vul mi kulhal; víckrát sem tam šél za svátek (Kolin., Žichov., Boubín, D. Pořič, Elhov., Maž., Hartman.); — aby já sobě *vzál* (jem-); za manžela *vzála* (Polyň); pak je vzál po biči (Maž.); ze šífu vzáli (Hartman.); já sem na ní *žála* (žen-); *práli* se (per-) dto.;

β) u otevřených themat *I.* tř., na př.: ty bysi jen pořád *hníl*; *žíli* spolu ščasně (Hvozd); *žíl* dobře (Partot.); užíli dost (Svojn.); *šíl* šaty (Strunk., Přešť.); už tě *ušíla* krejčová šaty? (Štěkeň); *víl* kytku (Partot.); aby se v ní *mejlv* (Strakon.); — *vostál* (ostanu); vydostál hromadu peněz; to bysi *dostála* (Postřek.); s postele *vstála*; jako *přestálo* kamení (Postřek., N. Kdyně); jaro *nastálo* (Žichov., Elhov., Mezholez, Polyň); *zvostál* (Březan., V. Bor). — *III.* tř.: *biežela* do řadu (N. Kdyně, Kolin., Jelenov); já by po ni *biežel*; von dobře *viedél* (Hoštice); to sme *nevieděli* (Jelenov) a j. — *IV.* tř.: ale *vymódil* to (Kažňov); von ji *prósil* (D. Pořič); *utíšilo* se (Žichov.); kolo sem mu *rozbóřil* (Hartman.); *zlómil* nožičku; *stŕžila* sem velice (Maž.) a j. — *V.* tř.: štrykoval, jen to *práskalo* (Kolin.) a j.

Samohláska před *-l* se dlouzi, na př.: *II.* tř.: *sednoul*, *padnoul*; já se tomu roští *minoul*; von si *ťuknoul* (Suš.); *přihrnoulo* se (Kolin.); *usnoula* sem (Žichov.); *hnouli* se (Soběk.); hnoulo se mu v hlavě (Horažď.); *minoulo* mi šedesát (Boubín); dyž *usnúl* (Jelenov); *zapomenúl* (Maž.). — III. tř.: *miel* bych živiti ženu (Mrákov, Mlyneček); *miela* sem se vlóni vdát (Maž., Kažňov); já sem *chtél* umínit (Pocin., Polyň); *ležél* sem s polámaninou (Kolin.); *opršél* (Boubín); mlaši bratr to *uslyšél* (N. Kdyně); u najs *sedět* (Dráchov); já *smiela* (Maž.). — vejminek *míl* tu dostat; teta *míla* to uložíno (Stachov jž.). — *IV.* tř.: kaši *vaříl* (Postřek.); luciper vaříl jerteple; já sem se mu *nevodsloužíl*; *nechodíl* tán (Mlyneček); *hupšíl* sem se t. píchl (N. Kdyně); von mně upšíl t. uhodil do bolesti (Přešť.); *naprosíli* třá

půl strycha žita (Němč.); v ten den to *nepatřílo* (Smržov); já je *ctíl*; *ošidíl*; *prosíla* hmynáře; já tam chodíl (Maž.); rukama *lomíl*; na všechno bych *tréfíl* (Hartman.); s nim som *nemluvíl* (Nežet.). — *V* tř.: *volál*; *necháli* toho; *rozeznál*; uj - sem to *znála*; projc *neptáli* dostatečnýho muže; *kopála* (Postřek.); von [ven] furt *dbála* t. chtěla (Lhota Kd.); já sem tě *neznála* (Pocin.); abych s'je *nakopál* (Mlyneč.); já na ní zavolál (Mezholez); *chodívál* sem tam (Polyň); *kopáli* hrobeček (Smržov); — *nasíl* sem letoj samej roučák (Kažňov); letoj - sme *síli* fousku (Hvozd) a skoro ve všem Pošumaví. — *VI.* tř.: co nám *nešmäkoválo* (Postřek.); *darovál*; jak bych já tě *milovál* (Polyň); *provandrovál*; *sliboválo* mu to; *zrychtoválo* ho (Maž.).

Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *pasli* jsme dlouho (Maž.); *roztluk* sem vosrzok (Kažňov); von sebou *nevlad* (Kolin.); — vona se *smila* t. smála (Mrákov); prvejc mně lezdys *navštivil* (Horažď.); *nakupil* sem t. nakoupil (Sulisl.); — *připival* sem mu (Trh. Svíny); rovněž často: řikal, povidal, hral a j.

3. Participium *n*.

§ 42.

Toto participium dial. dlouží samohlásku před *n*, na př.: mrva *vymočéna* (Škvrňany); svarba je *ustrojéna*; *povyšéno* bylo; *odřény* nebudem (Maž.); nemáme eště *semlíno*; seno bylo *zahražíno* votavou (Raděj.); *uložíno* (Stachov jž.) a j. v.

4. Substantivum verbale.

§ 43.

Toto rádo dial. krátí koncovku, na př.: té smutné *naříkáni* (Brnîř.); dlouhý *stolováni* (Strážov); samý *staráni* a přec špatný *vychováni* (Zbin.); *vostáváni* (Kot. H.); o *strháni* jezdili (Březí). Srovn. str. 16.

5. Participium praesentis aktivi.

§ 44.

a) dlouží dial.: hněvá se dos - tich žroutu *máje* (Strážov); —

b) krátí předposlední slabiku, na př.: chlapec je k modlitbě *chtějici* t. rád se modlí (Volšov); přes póle *biežici* (Maž.) jen v urč. tvaru.

6. Praesentis indikativ.

§ 45.

a) kořenná slabika se dlouží, na př.: *búdu* *) mít ty svatý anděle; *búdeme* čérta mlátit (Maž.); *búdete* íst (Pocin.); že se *búdou* vdávat (Maž.);

*) užívá se ho k tvoření bud. času.

vému to sám dto; — *řéknu* mu (Maž.); květina *vádne* a kátí se; *shásne* (Postřek.); *nezbohátne* (Suš.); — skoro obecno jest u I. 7: kováří *bíjú* do železa (H. H. Raděj.); počkej, táta tě *nabíje* (Krasel., Křešťov., Řepice, Měčín); *píju* dost (Veselá, Bušov., Letkov, Vejprn., Švejkov., Svojn.); pořád *píješ* (Postřek. až Komář.); *hníju* celou noc a celej den (Hvozd); v tom domě *žíjou* dvě famelije (Kažňov, V. Bor, Měčín, Štěkeň) a j. v. — V 4: já mu to *nalíju* (Kažňov); *vylíjem* na velkou mísu (Otěvík); ve Vozdě *síjou* jen roučí voves (Hvozd); jak jen *dozráje* (Strážov) a j. — III. a IV.: v hráchu *léží*; *nebieží* (Maloveska); naše kobylenka *léží* (Elhov., Řepic., D. Pořič); dítě se *líchotí* k mace (Hvozd) a j. — V.: forman bičem *švíká*; světlo ňák *blíká* (Kažňov); ten chlap nej - se *rozkejdá*, to trvá chvíli (Hvozd); *chýstaji* to (Varvaž.); pořád v tom poli *kútaji* (Koryta); ten v noci *súpe* (Jinín); — tu sluší připomenouti i částečnou shodu se spis. jazykem: *béru* to na slovo; *béreš* muj klobuk (Strážov); já tě ho *vypéru* (N. Kdyně) a j. — VI.: koníček si *poskákuje* (Žichov.); *míluje*, *zbráňuje* (Maž.).

b) kořenná slabika se dlouží a koncová krátí, na př.: *vieřim* Boha (Postřek.); *stójim* u dveří (N. Kdyně); že ho pěkně *prósim* (Hoštice); v nóci zá - ni *chódim*; samotě dyž *sédim*; *nespátřim* tam z mojich lidu žádneho (Maž.); *vyprovódim* (Dráchov); že *chódiš* ke mně (Pocin.); — že mně *nevieři*; hlava ho *bóli* (Mrákov, Polyň); *stóji* tam Nanynka (Svatop., Maloveska); *bieži* dál (Řepic.); *léži*, *sédi* (Maž.); — *vzdýcham*, *pádam*; já ho *roztřham* (Maž.) a j.;

c) kořenná slabika se krátí, na př.: ani si na to *nemužu* [nesmím] zpomenout (Kolin., Suš., Krasel., Komář.); *mužeš* ít (Polyň, V. Bor, Březan., Kažňov, Kotouň); *mužeme* si zaseje nabrat (Pocin., H. Bělá, Žihob., Sulisl., Víteň, Strážov) a j. — *neciti* (Postřek.); dyž se mi to *nelibi* (Brníř.); *napraši* se knedlikama dto; vám se to ne*blyšti* nic (Komář.). — pršít nebude, já *počitám* (Postřek.); *vitám* vás k slovu Božímu (Kolin., Křešťov., Kluky, Březí, Jehnědlo, Dobeš., Hvozd, Kažňov); *začinám* tepřiva (Jedov.); kuň se *spiná*; dvířka *otvirá* (Pocin.); *zpivá*, *rozlihá*, *přivitá* ho (Víteň); pěkně *vitáme* (Hvozd); — plaču každej den (Žichov., V. Bor, Hvozd); proč plačeš (Krasel., Svojn., Otěvík, Elhov., H. Bělá, Hoštice), jinde pláču atd.

P o z n á m k a. V některých složeninách zkracuje se dloužená předložka: při - jdu = přídu = přidu: *přidu* k vám, ale dnes nemám hdy (Hvozd, Raděj.); *přide* přestavenej vybírat kontrbuci (Křečov, Víteň); *vyde* peněz na šlaky (Češtice); dokud *nepřidou* (Pocin., Letkov., Chrást Veselá, Třemošná); pane baroun, *budu* [pujdu] tám (Kolin); esli *pude* do Kodova (Postřek., Kolin., Kažňov, Bušov., Katov.); až *pude* ímo (Postřek., Hvozd, Raděj., Dol. Pořič, Krasel., Svojn.); *pudeme* dému (Břežany, Svíratice); memu milemu *zustanu* věrná (Kolin.); já si *pučim* tvuj srp (Sv. Jan) a j.

d) koncovky se dial. k r á t í:

α) -*ím*, na př.: *vim* to (N. Kdyně); já nevim jakou má modu podkova (Polyň, Elhov., Soběk., Bušov., RHODS); *jim* dost (V. Bor, Todeň); — tebe *neslyšim* než vízdat (Pocin, Mrákov, H. H. Raděj.. Trh. Sviny); za jedno to *nehledim* (Kolin.. Soused., Krasel.); *mušim* it (Roušín, Mičov.); — já ti něco *prosim* (N. Kdyně); to já *vodbednim* ňákej soudek; lepčí to *upeněžim* (Kolin.); jen počkej aj se *rozprudim* (Kažňov); *strčim* vás za nadra (Hoštice); já to *vošebelim* (Krasel., Partot.); — *kráčim* k lesu (N. Kdyně); z lodičkou *zacházim* (Žichov., D.Pořič); *sázim* (Měčín, Víteň) a j. v.

β) -*ám*, na př.: *dam* ji na voheň a *udělam* kříž (Janov.); přijte k nam, já vam *dam* jabka (Hvozd, Chrást, Horažď.); — *nemam* čim bych zaplatil (H. H. Raděj., Kralov.. Horažď., Soběk., Třemoš.); *povidam* vam to zvopravdu (Hvozd); jesti si brambor *voloupam* (Zbin.); z toho si nic *nedělam* (V. Bor); *dělam* to dobře (Partot., Měčín); *dávam* lidum pivo (Kralov.) a j.

γ) -*jí*, na př.: ničkot *nehumeji* a prvá zpívali (Pocin.); na hlavu *stavěji* (Polyň); *viději* (Žichov., Svojn., Račov, Střelhošt.); ty velký hlavove *mysleji* (Štěkeň); zednicí *maji* zlatý kladiva (Kolin.); dražka se *daji* zvorat (Švihov, Horažď.); *nedaji* mu nic (Komšín, Mаž.); ty chlapi si berou radu a *pravěji* pak (Kolin.); *plazeji* se (Břežan., Štěkeň, Střelhošt.); *činěji* (Horažď.); prasata se málo *platěji* (Pís.); do pekla tě *hoději* (Třebče); — *vybíraji* erpetle; sedláci [= sníh] *padaji* (Kažňov); Vacovskejm *řikaji* hlínaří; *dělaji* měké kopy (D. Lhota, Pocin., Ondřov., Doudl.); *chovaji* dobytek (Polyň, Švejkov., Stachov jž., Měcích., Račov. Štěkeň, Z. Zbor., Komšín, Varvaž., Krasel., Soused.); voni ty plívy *tlapaji* (Horažď., Krasel.); *pobízeji* ho (Strakon., Břežany); už *nekonaji* intrády (Mаž., Zbin.) a j. v.

δ) v ostatních tvarech se krátí *í* nebo *á* na př.: ty si to *musiš* vzít, *nezaplatišli* (Víteň); *rozumiš* tomu pěkně (Žichov.); že s nim *promluvi*; mněsiček *svíti* (Vranov); dysiž *koupi* maso sám (Strážov); špatně se mně *daři*; pořád se *vadi*; *toči* s tim a *mrzi* se (Zbin.); všecko *nakoupime* (Víteň); něco vám *povime* (V. Bor); — jaký *maš přiměni*; tám *ma* jít (Suš., Varvaž.); dalejc to *trva* (Vranov); nejž se Franta *přichysta*. Tonda mu to *vychlesta* (Lhota Kd.); vono se *voplaka* (Otročín); muž ten *začína* chřadnout (H. H. Raděj.); *vitame* tě (Hoštice) a j.

P o z n á m k a. Také bývá dial. kráceno n e n i: holt *neni* (Otročín, Vranov); kerej člověk *neni* fest (Lhota Kd., Pocin., Červ. Pořič, Měčín, Střelhošt., Štěkeň. V. Bor, Jinín, Otěvík) a j.

7, P r a e s e n t i s i m p e r a t i v.

§ 46.

a) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: *řékni* mu (Mаž.); *zvíhni* to (Bušov.); *ptéj* se, co mu je; *déj* mi taky kousek (Horažď.); *netráp* ho s tim (Mаž.); *ťéš* se jen, ťéš (Hartman.); *šťémujte* sve muziky (Mаž.) a j.

V VI. tř. dlouží se *-uj*, na př.: *pomilůj* mně Bóže; *milůjte* se manžele nýni; *pozorůjte* málo (Maž.) a j. Délka tato vyskytuje se již v XVI. stol.

b) Kořenná slabika se dial. krátí. na př.: *nebuj* se a pocem ke mně (N. Kdyně, Kolin., Rábí, M. V. Bor, Kvášňov, Kotouň, Měčích., Pís., Veřech., Krasel., Řesán., Střelhošt., Račov, Varvaž.); *stuj* nebo tě střelim (Hvozd, Elhov., Krasel., Svojn.); *nestuj* tam na sdivu lidem (Horažď.); *nestujte* pod okny (Červ. Pořič, Raděj.); *neříkej* to vašim rodičum (Horažď., Kažňov) a j.

P o z n á m k a. Sem by se mohla připojiti složená slovesa: *zustaň* tu (Krasel., Horažď.); *puč* mi škarku papíru (Hvozd, Kažňov); *popuč* mi tu knížku (Štěkeň); *pučte* mi vaše vídle (Hvozd).

ZKRATKY.

Babin. = Babiny.
Besed. = Besedice.
Bil. Ž. = Bilenice Žichovská.
Bojan. = Bojanovice.
Branšov. = Branšovice.
Břežan. = Břežany Strakonické.
Brnířr. = Brnířov.
Buď., Buděj. = Budějovice.
Budet. = Budetice.
Bušov. = Bušovice.
Část. = Částkov.
Čern. = Černice Krumlovská.
Černov. = Černoves u Nepomuka.
Čížic. = Čížice.
Č. Krunil. = Český Krumlov.
Č. Pořič. = Červené Poříčí.
D. H. Bělá = Dolní, Horní Bělá.
D. Lukav. = Dolní Lukavice.
Dneš. = Dnešice.
Dobeš. = Dobešice.
Dobř. = Dobřív.
Domažl. = Domažlice.
Doudl. = Doudleby.
D. Pořič = Dolní Pořič u Horažďovic.
Druzd. = Druzdová.
Dub. Lhota = Dubová Lhota.
Elhov. = Elhovice.
Hartman. = Hartmanice.
H. Hamr = Horní Hamr.
H. H. Rad. = Hvozd, Hodovíz, Radějov
Hodov. = Hodovíz.
Holkov. = Holkovice.
Horažď., Hržď. = Horažďovice.
Hoslov. = Hoslovice.
Hošt. = Hoštice.
H. Rad. = Hvozd, Radějov.
Hradeš. = Hradešice.
Husin. = Husinec.
Hvízdal. = Hvízdalka.
Chanov. = Chanovice.
Chod. = Chody, Chodsko.
Chotov. = Chotoviny.
Janov. = Janovice.
Jedov. = Jedovary.
Jelen. = Jelenov u Kralovic.
Kalen. = Kalenice.
Kašp. H. = Kašperské Hory.
Kažň. = Kažňov.
Klat. = Klatovy.
Kocour. = Kocourov jž.
Kolin = Kolinec.
Komář. = Komářice.
Komš. = Komšín.
Koryt. = Koryta.
Koter. = Koterov.
Kot. = Kotouň.
Kralov. = Kralovice u Plzně.
Krasel. = Kraselov.
Krum. = Krumlov.
Křešťov. = Křešťovice.
Kucin. = Kuciny.
Kvašnov. = Kvašnovice.
Letk. = Letkovice.
Lhota Kd. = Lhota u N. Kdyně.
Lh. Spůle = Lhota u Strážova.
Malov. = Maloveska u Klatov.
Maž. = Mažice.
Měč. = Měčín.
Mečích. = Mečíchov.
Mezhol. = Mezholez.
Mích. = Míchov.
Miroš. = Mirošov.
Mlyn. = Mlyneček u Kouta.
Mrák. = Mrákov.
Mutěn. = Mutěnice.
V. M. Bor = Malý, Velký Bor.
Nebřeh. = Nebřehovice.
Němč. = Němčice.
Netol. = Netolice, Netolicko.
Nezdět. = Nezdětice.
Nežet. = Nežetice.
N. Kdyň. = Nová Kdyně.
N. Postřek. = Nový Postřekov.
Ondřov. = Ondřovice.
Ostruž. = Ostružno u Kašp. Hor.
Otěv. = Otěvík u Trh. Svinů.

O t ě v. T. = Otěv.
P a č. = Pačív.
P a r t o t. = Partotice.
P o c i n. = Pocinovice.
P o ř. Č e r v. = Poříčí Červené.
P o s t ř. = Postřekov.
P r a c h a t. = Prachaticko.
P r a p o ř. = Prapořiště.
P r a ž. = Pražsko.
P ř e š t. = Přeštice.
P ř í c h o v. = Příchovice.
P r. Ú j e z d = Prašný Újezd.
R a č. = Račov.
R a d ě j. = Radějov.
R a d e š. = Radešice.
R a d k o v. = Radkovice.
R a d o b. = Radobyšice.
RHODS = Rohozeň, Hvízdalka, Ondřovice, Dubová Lhota, Spůle.
Ř e p., Ř e p i c. = Řepice.
Ř e s á n. = Řesánice.
Ř í m. = Římov u Trh. Svinů.
R o k y c. = Rokycany.
R o u š. = Roušín (Vinná a Chmelná).
S e d l í k. = Sedlíkov.
S l i v o n. = Slivonice.
S m r k. = Smrkovec u Horažď.
S m r ž. = Smržov.
S o b ě k. = Soběkury.
S o b ě s l. = Soběslav.
S o b ě s. = Soběšice.
S o u s e d. = Sousedovice.
S t r a k. = Strakonice.
S t r a š. = Strašice u Strakonic.
S t r á ž. = Strážov.
S t r o p n. = Stropnice.
S t r u n k. = Strunkovice.
S t ř e l h o š t. = Střelhoštice.
S v a t o p. = Svatopole u Horažďovic.
S u l i s l. = Sulislav.
S v e j k o v. = Svejkovice.
S v í r a t. = Svíratice.
S v. J a n = Svatý Jan u Budějovic.
S v o j n. = Svojnice.
Š k v r ň. = Škvrňany.
Š t á h l. = Šťáhlavy.
Š t ě k. = Štěkeň.
Š v e j k o v. = Švejkovice.
T. B ř e z í = Březí u Trh. Svinů.
T. O t ě v. = Otěvík u Trh. Svinů.
T ř e b o m. } Třebomyslice.
T ř e b o m y s l. } Třebomyslice.
T ř e m o š. = Třemošná u Plzně.
T ř e š o v. = Třešovice u Strakonic.
V a r v a ž. = Varvažov.
V. B o r. = Veliký Bor.
V e j p r n. = Vejprnice.
V e l e š. = Velešín.
V e ř. H. } Veřechov u Horažďovic.
V e ř e c h. } Veřechov u Horažďovic.
V e s e l. = Veselá u Rokycan.
V l č t. = Vlčtýn.
V o l. = Volyně.
V r a n. = Vranov u Stříbra.
V ř e š ť o v. = V ř e š ť o v i c e.
V ý r. = Výrov u Plzně.
Z á h o ř. = Zahořany.
Z á ř. = Zářečí.
Z b i n. = Zbinice.
Z. Z b o r o v. = Zadní Zborovice.
Z u b č. = Zubčice.
Ž i h o b. = Žihobec.
Ž i c h o v. = Žichovice.
Ž i n k. = Žinkovy.

SEZNAM SLOV.

(Římská číslice značí část Hláskosloví, arabská stránku.)

E

F

G

H

Ch

I

J

K

N

O

P

R

S

Š

U

V

X

Y

Z

OPRAVY K ČÁSTI I.

Str. 3. řádek 9. sh. jiho*západních* m. jihovýchodních.
,, 6. ,, 15. sh. *s*emeno m. snmeno.
,, 6. ,, 25. sh. *z*a ramenu vlož (Kažňov).
,, 7. ,, 11. sh. dě*d*ek m. děrek.
,, 7. ,, 16. sh. vynech *talář*.
,, 7. ,, 22. sh. ,, *muškatýrky*.
,, 7. ,, 26. sh. ,, *zmlsanej*.
,, 7. ,, 31. sh. ,, *vembloud*.
,, 8. ,, 25. sh. n*á*rut m. narut.
,, 8. ,, 5. zd. vynech *drva*.
,, 9. ,, 3. sh. ,, *umrněnej*.
,, 9. ,, 11. sh. Mečich*ov* m. -y.
,, 11. ,, 5. zd. trakar m. tratar.
,, 13. ,, 6. sh. očišťuje se m. vymetá.
,, 14. ,, 8. sh. vynech kamejčky.
,, 15. ,, 5. sh. ,, kvirlovačka.
,, 16. ,, 15. zd. vzhlížet m. pohlížet.
,, 18. ,, 4. zd. košile m. hody.
,, 19. ,, 3. sh. kestřev m. ketřev.
,, 19. ,, 15. sh. Pambu; holky m. Pambu holky.
,, 19. ,, 22. sh. stlupnice m. stlup'ce.
,, 20. ,, 9. zd. (kaplan) m. kaplan.
,, 21. pozn. Bucefala m. Buccefala.
,, 22. ,, 16. sh. 1 m. 14.
,, 22. ,, 23. sh. chrámnout m. schrámnout.
,, 24. v § 12. vynech odst. 1.
,, 24. ,, 14. sh. vynech *chlamstejte*.
,, 26. ,, 5. sh. ,, *oj, ojička*.
,, 26. ,, 7. zd. navšt*í*vit m. navštívit.
,, 28. ,, 13. sh. vomejlnej m. vomejlenej.
,, 28. ,, 10. sh. vosnáct m. vosnách.
,, 28. ,, 11. sh. vodráž m. vodraž.
,, 30. ,, 27. sh. polož před řádek 25.
,, 32. ,, 22. sh. Ne*toli*cku m. Nechanicku; r*o*žníček m. rozníček.
,, 32. ,, 6. zd. řbíle*c* m. řbílek; řabl*o* m. řabla.
,, 34. ,, 17. sh. vzít m. nýst.
,, 35. ,, 2. zd. kř*á*stnout m. křastnout.
,, 35. ,, 1. zd. křestět m. křčštět.

Str. 36. řádek 2. sh. vynech (*Svojnice*).
,, 36. ,, 2. zd. brochtán m. brochtan.
,, 38. ,, 6. sh. rozsvěť m. rozsvět.
,, 40. ,, 10. sh. facciata m. façade.
,, 41. ,, 2. sh. třečka m. třeček.
,, 42. ,, 6. zd. sou m. jsou.
,, 43. ,, 3. zd. § 20., 9. a § 22., 1. m. § 21., 8. a 23., 1.
,, 44. ,, 4. sh. čachr m. čach; řešetář m. řešeto.
,, 44. ,, 10. zd. cincí m. cinci.
,, 45. ,, 1. sh. břešťán m. břešťan.
,, 45. ,, 12. zd. napitej m. infinitivu.

OPRAVY K ČÁSTI II.

Na str. 7. § 4. ř. 1. sh. samohlásek m. samohlasek.
,, ,, 7. § 5. ř. 3. sh. průvodná m. původná.
,, ,, 8. ř. 18. a j. m. a j
,, ,, 9. ř. 23. äbtissin — eptiška — heptiška nebo jeptiška.
,, ,, 13. ř. 15. připoj: srovn. něm. *Kasper*.
,, ,, 15. § 11. ř. 4. škroutat m. škrontat.
,, ,, 19. § 19. ř. 6. najíd m. najíd.
,, ,, 21. § 23. ř. 19. v Ia, III. a IV. tř. m. v III. tř.
,, ,, 28. ř. 23. zd. srъšenь m. srъsenъ.
,, ,, 30. ř. 16. sh. přece m. přéče.
,, ,, 30. ř. 19. sh. napřed (Postř.) m. napřêd.
,, ,, 30. ř. 24. sh. Matij m. Matěj.
,, ,, 31. § 31. ř. 14. mrs. m. mrs,
,, ,, 34. ř. 7. sh. *u* Mělčice m. n.
,, ,, 36. ř. 9. sh. (Kolin.) m. Kolin).
,, ,, 36. ř. 17. sh. prъvъ m. pvъvъ.
,, ,, 40. § 50. ř. 5. přisuto, nýbrž m. přisuto nýbrž.
,, ,, 43. 54 ř. 2. nóle m. nole.
,, ,, 49. § 61. ř. 14. vynech Adouf.
,, ,, 50. § 63. ř. 9. Postřekovo m. Postrčkovo.
,, ,, 64. § 82. ř. 8. *cha*stla m. chrastla.
,, ,, 66. Kralovice m. Dolní Kralovice.
,, ,, 66. Jelenov u Kral. m. u DKral.

OBSAH.

Mimo Rozpravy III. třídou vydaná díla:

Dr. *V. Mourek.* Kronika Dalimilova . . . . Cena 2 K 80 h
Dr. *V. Vondrák.* Glagolita Clozův.: . . . . „ 6 „ — „
Josef Truhlář. Listář Bohuslava Hasišteinského z Lobkovic. Sbírka pramenův ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a v Slezsku. (Skupina II. Číslo 1.) . . . . „ 4 „ 40 „
Jan Urban Jarník. Dvě verse starofrancouzské legendy o sv. Kateřině Alexandrinské . . . . „ 10 „ — „
Dr. *Just. V. Prášek.* M. Kabátníka cesta z Čech do Jerusaléma a Kaira roku 1491-92. Sbírka pramenův etc. (Skupina I. Řada 2. Čís. 1.) . . . . „ — „ 80 „
Adolf Patera. Vzájemné dopisy Josefa Dobrovského a Fortunata Duricha z let 1778—1800. Díl I. Sbírka pramenův etc. (Skupina II. Číslo 2.) „ 5 „ 80 „
Dr. *Jan V. Novák.* Staročeská gesta Romanorum. Sbírka pramenův etc. (Skupina I. Řada 2. Číslo 2.) . . . . „ 4 „ 60 „
Čeněk Zíbrt. Bibliografický přehled českých národních písní. Sbírka pramenův etc. (Skupina III. Číslo 1.) . . . . „ 5 „ 80 „
Dr. *Václav Vondrák.* Frisinské památky . . . . „ 3 „ 60 „
František Št. Kott. Příspěvky k česko-německému slovníku zvláště grammaticko-fraseologickému. Archiv pro lexikografii a dialektografii. Číslo 1. „ 11 „ 60 „
Dr. *J. Hanuš.* Život a spisy Václava Bolemíra Nebeského . . . . „ 1 „ 20 „
Josef Truhlář. Dva listáře humanistické. I. Dra. Racka-Doubravského. II. M. Václava Píseckého. S doplňkem listáře Jana Šlechty ze Všehrd. Sbírka pramenův etc. (Skup. II. Čísle 3.) . . . . „ 2 „ — „
Martin Hattala. Besední řeči Tomáše ze Štítného. Sbírka pramenův etc. (Skupina I. Řada I. Číslo 1.) . . . . „ 2 „ 40 „
Dr. *V. Flajšhans.* Podrobný seznam slov rukopisu Královdvorského. (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 2.) . . . . „ 1 „ 80 „
Dr. *Jan Kvačala.* Korrespondence Jana Amosa Komenského. (Listy Komenského a vrstevníků jeho.) Nová sbírka. — [Spisy Jana Amosa Komenského. Číslo 1.] . . . . „ 3 „ — „
Adolf Petr Záturecký. Slovenská přísloví, pořekadla a úsloví. . . . . . . „ 6 „ 80 „
Dr. *Jan V. Novák* a *Adolf Patera.* J. A. Komenského Theatrum universitatis rerum. [Spisy J. A. Komenského. Číslo 2.] . . . . „ 1 „ 20 „
Dr. *V. Flajšhans.* Knihy české v knihovnách švédských a ruských. Sbírka pramenův etc. (Skupina III. Číslo 2.) . . . . „ 1 „ 20 „
Dr. *Jos. Müller.* J. A. Komenského na spis proti Jednotě Bratrské od Sam. Martinia z Dražova sepsaný Ohlášení. Připojen spis Samuele Martinia z Dražova Třicet pět důvodův. [Spisy J. A. Komenského. Číslo 3.] „ 3 „ — „
Dr. *V. J. Nováček.* Františka Palackého korrespondence a zápisky. I. Autobiografie a zápisky do r. 1863. (Sbírka pramenův. Skupina II. Číslo 4.) „ 2 „ 80 „
Jan Kvačala. Korrespondence Jana Amosa Komenského. — Svazek II. Spisy J. A. Komenského. Číslo 1.) . . . . „ 3 „ 60 „
Patera. Žaltář Poděbradský. (Sbírka pramenův etc. Skupina I. Řada I. Číslo 2.) . . . . „ 4 „ 60 „
t. Bartoš. Národní písně moravské nově nasbírané. (Díl I.) . . . . „ 7 „ 30 „
V. Flajšhans. Literární činnost M. Jana Husi. (Sbírka pramenův. Skupina III. Číslo 3.) . . . . „ 2 „ 50 „
Ant. Truhlář. Jana Albína Ezopovy fabule a Brantovy rozprávky. (Sbírka pramenův. Skupina I. Řada 2. Číslo 3.) . . . . „ 5 „ 50 „
Jan V. Novák. Jana Amosa Komenského: Moudrost starých Čechů, za zrcadlo vystavená potomkům. (Spisy J. A. Komenského. Číslo 4.) . . „ 1 „ 70 „
Frant. Bartoš. Národní písně moravské nově nasbírané. Díl II. . . . . „ 14 „ 80 „
František Št. Kott. Druhý příspěvek k česko-německému slovníku. (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 3.) . . . . „ 6 „ 20 „
Dr. *Justin V. Prášek.* Marka Pavlova z Benátek Millon. (Sbírka pramenův. Skupina I. Řada I. Čís. 3.) . . . . „ 4 „ 20 „
Dr. *Jan Kvačala.* Korrespondence Jana Amosa Komenského. Listy Komenského a vrstevníků jeho. II. — Svazek 3. — (Spisy J. A. Komenského. Číslo 5.) . . . . „ 5 „ — „
Ferdinand Strejček. Jana Hasištejnského z Lobkovic putování k svatému hrobu. (Sbírka pram. etc. Skup. I. Řada II. Čís. 4.) . . . . „ 1 „ 60 „
Dr. *V. J. Nováček.* Františka Palackého korrespondence a zápisky. II. Korrespondence z let 1812—1826. (Sbírka pramenův. Skupina II. Čís. 5.) . „ 3 „ 10 „
František Černý. Evangeliář Olomoucký. (Sbírka pramenův etc. Skupina I. Řada I. Číslo 4.) . . . . „ 3 „ 50 „
Dr. *Josef Th. Müller.* Jana Felina Rozebrání obrany Sam. Martinia. — Jana Amosa Komenského Cesta pokoje. — Inducíae Martinianae. . . . . „ 3 „ 80 „

Homerova Odysseia. Přeložil *Antonín Škoda*. Díl první. Bibliotéka klassiků řeckých a římských. Číslo 5. . . . . Cena 2 K — h.

G. Suetonia Tranquilla Životopisy XII císařů římských. Přeložil *O. Kubelka*. Bibliotéka klassiků řeckých a římských. Číslo 6. . . . . „ 4 „ — „

Gaja Velleja Paterkula Dějiny římské až ku konsulátu M. Vinicia. Přeložil *Frant. Št. Kott*. Bibliotéka klassiků řeckých a římských. Číslo 7. . . „ 2 „ — „

Dr. *Čeněk Zíbrt*. Staročeský lucidář. Text rukopisu Fürstenberského a prvotisku z roku 1498. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada II. Číslo 5.) „ 1 „ — „

Adolf Patera. O sv. Jeronymovi knihy troje. (Sbírka pramenů. Skup. I. Řada 1. Číslo 5.) . . . . „ 2 „ 30 „

Václav Otak. Slavík. Karla Aloisa Vinařického korrespondence a spisy paměni. 1. Korrespondence od roku 1820—1833. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 6.) . . . . „ 4 „ — „

Dr. *Josef Karásek*. Kollárova dobrozdání a nástin životopisný z roku 1849. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 7.) . . . . „ 1 „ 80 „

Dr. *Zdeněk V. Tobolka*. Česká bibliografie. Svazek I. Za rok 1902 . . . „ 4 „ 20 „

Jan Loriš. Sborník hraběte Baworowského. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada 1. Číslo 6.) . . . . „ 5 „ 60 „

T. Maccia Plauta Mostellaria. Přeložil *Jan Lad. Čapek*. Bibliotéka klassiků řeckých a římských. Číslo 8. . . . . „ 1 „ 80 „

Dr. *Čeněk Zíbrt*. Frantova práva. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada II. Č. 6.) „ 2 „ — „

Homerova Ilias. Přeložil *Antonín Škoda*. Díl I. Bibliotéka klassiků řeckých a římských. Číslo 9. . . . . „ 1 „ 80 „

Xenofontovy drobné spisy. Přeložil Dr. *Karel Müller*. Bibliotéka klassiků řeckých a římských. Číslo 10 . . . . „ 3 „ 40 „

Ph. Dr. *Isidor Theod. Zahradník*. Slovník latinsko-německo-český pro Ladislava Pohrobka (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 5.) . „ 2 „ 20 „

Dr. *Zdeněk Tobolka*. Česká bibliografie. Svazek II. Za rok 1903. (Sbírka pramenů. Skupina III. Číslo 5.) . . . . „ 5 „ 50 „

Adolf Patera. Čtenie zimnieho času. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada I. Číslo 7.) . . . . „ 2 „ 32 „

Frant. Bartoš. Dialektický slovník moravský. I. Část I. (Archiv pro lexikografii. Číslo 6.) . . . . „ 5 „ 50 „

M. Juniana Justina Výtah z dějin filippských Pompeja Troga. Přeložil *František Št. Kott*. Bibliotéka klassiků řeckých a římských. Číslo 11. . . „ 3 „ 80 „

Dr. *Maxmilian Křepinský*. O poměru předlohy Hartmannova Gregoria k starofrancouzským legendám o sv. Řehoři. . . . . „ 2 „ 20 „

Homerova Ilias. Díl II. Přeložil *Antonín Škoda*. Bibliotéka klassiků řeckých a římských. Číslo 12. . . . . „ 2 „ 50 „

Frant. Bartoš. Dialektický slovník moravský. II. (Archiv pro lexikografii. Číslo 6.) . . . . „ 5 „ 80 „

František Št. Kott. Třetí příspěvek k česko-německému slovníku zvláště grammaticko-fraseologickému. . . . . „ 13 „ 70 „

Thukydidovy dějiny války Peloponneské. (Díl I.) Přeložil *Jan Konůpek*. Biblioteka klassiků řeckých a římských. Číslo 13. . . . . „ 2 „ — „

Dr. *Zdeněk V. Tobolka*. Česká bibliografie. Svazek III. Za rok 1904. . „ 5 „ — „

Vl. Francev. Korrespondence Josefa Dobrovského. Díl II. (Skupina II. Číslo 8.) . . . . „ 4 „ — „

Josef Truhlář. Katalog českých rukopisů c. k. veřejné a universitní knihovny pražské . . . . „ 2 „ 50 „

Jan L. Čapek. T. Maccia Plauta komoedie „Pseudolus“. (Biblioteka klassiků řeckých a římských. Číslo 14.) . . . . „ 1 „ 50 „

Jan František Hruška. Dialektický slovník chodský. (Archiv pro lexikografii. Číslo 7.) . . . . „ 3 „ 10 „

František Bílý. Korrespondence a zápisky Frant. Ladislava Čelakovského. I. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 10.) . . . . „ 2 „ 20 „

J. V. Novák a *V. Flajšhans*. Daniela Sinapisuse Neoforum Latinoslovenicum. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 11.) . . . . „ — „ — „

Dr. Richard Schmertosch v. Riesenthal. Ioannis Cocini a Cocineto opuscula I. Isagoge ad tres sermones Ciceronis de oratore. (Sbírka pramenů. Skupina II., čís. 12.) . . . . „ — „ 56 „

Ant. Truhlář. Rukověť k písemnictví humanistickému, zvláště básnickému v Čechách a na Moravě ve století XVI. (Svazek I.) . . . . „ 3 „ — „

Jan Konůpek. Thukydidovy dějiny války Peloponneské. (Díl II.) — [Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 15.] . . . . „ 1 „ 50 „

Adolf Patera. Korrespondence Josefa Dobrovského. (Díl III. — Sbírka pramenů. Skupina II. čís. 9.) . . . . „ 3 „ 30 „

Ant. Škoda. Homerova Odysseia. (Díl II.) Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 16. . . . . „ 1 „ 50 „

Tiskem Aloisa Wiesnera v Praze, knihtiskaře České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.